

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérház)
Telefon: 17-52 és 27-89 (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLO
XX. évf. 246. sz. 1943. október 30 szombat

Előfizetési ár: havonta 5.20 P, negyed-
évre 15.— pengő. — Egyes szám ára:
hétköznap 20 fillér, vasárnap 40 fillér.

Hirdetmény a temetők zárójáról és a sírok kivilágításának tilalmáról
Vasárnap és ünnepnap nem közlekedhetnek az autóbuszok

Német részről figyelik: nyugateurópai partraszállásra történnek előkészületek Angliában

Roosevelt szerint a moszkvai értekezleten egyezmény jött létre és már csak az aláírások vannak hátra — Hoare Belisha szerint lehetséges, hogy bizonyos orosz igényeket kielégítenek — Berlin nyilatkozott azokról a híresztelésekről, hogy Moszkvában Németországnak szánt fegyverszüneti szerződést dolgoztak ki — Két nap óta nagy páncélos csata tombol Krivoj-Rognál

A tegnapi német hadijelentésben leírt nagy keleti harcok között leginkább figyelemreméltó a Krivoj-Rognál esőtörtők délelőtt óta folyó nagy páncélos csata. Itt azért akarna a szovjet áttörést elérni, mert ez esetben tovább haladva dél felé, oldalába és hátába kerülhetne a Krim-félsziget bejáratát fedező és védő német csapatoknak. A német hadvezetőség éppen emiatt szintén nagy súlyt helyez az eredményes elhárításra. A páncélosok közötti küzdelem nagyságára jellemző, hogy már eddig több mint száz szovjet tank kilövéséről számoltak be. A jelekből ítélve a mostani háború egyik legnagyobb szabású csatája folyik ebben a térségben. Nem kevésbé súlyos küzdelem folyik Melitopol környékén, ott szintén a Krim bejáratáért.

Német katonai részről a keleti arcvonal legfontosabb mozzanatának e pillanatban azt a tényt jelölték meg, hogy a harcok eddigi hevessége még mindig nem csökken. Ennek ellenére az utóbbi három nap alatt lényeges hadművelési eltolódás alig történt — állapítják meg Berlinben.

A Német Távírási Iroda katonai tudósítója szerint a Melitopolról nyugatra levő beférési helyet sem tudta a szovjet kiszélesíteni, bár erős támadásokat intézett különösen a német szárnyak ellen. Bizonyos jelekből az látszik, hogy a szovjet azt hiszi, a német állások már megrendültek, mert másként nem lehet megérteni, hogy az ellenség ismét erős lovassági kötelékeket dob a harcba, azzal a céllal, hogy eldöntse a küzdelmet. Ebből a szemszögből kell nézni a szovjet hatalmas új előretörését Krivoj-Rognától közvetlenül északra levő térségből. Így esőtörtők óta ismét sok ellenséges lövészhadosztály és több páncélos dandár rohamozza a német támaszpontok vonalát. Kievről északra egy gondosan előkészített német támadó vállalkozás térfényeséggel járt. Gomejtől északra és délre viszont a szovjet volt a kezdeményező fél, de támadásai meghiúsultak — állapítja meg a berlini jelentés.

AZ OLASZ HARCTÉREN

A német csapatok a Voltorno mindkét oldalán néhány kilométerrel az északabbra fekvő állásokba vonultak vissza. A jelenlegi

visszavonulás is azt mutatja, hogy a német csapatok mindössze néhány km-nyire vonultak vissza. A cél az, hogy csak lépésről lépésre engedjék át a terepet az ellenségnek. Ez a módszer eddig igen jól bevált — mondják német katonai körökben.

Az angolszász szövetséges főhadiszállás szóvivője megállapította, nem szabad gyors előnyomulást várni az egyre nehezebbé váló terepen. Olaszországnak ez a része — mondotta — nem alkalmas terület a villámháborúra.

A MOSZKVAI ÉRTEKEZLET,

amely már tizedik ülését tartotta, a Reuter-ügynökség jelentése szerint döntő stádiumba lépett. Részleteket az értekezlet lefolyásáról eddig éppúgy nem közöltek, mint Sztalin és Eden szerdai újabb megbeszéléséről sem. A moszkvai cenzúra csak annak a ténynek a közlését engedélyezte, hogy Edent első katonai tanácsadója, Sir Hastings Ismay kísérte el a Kremlbe.

Az már világos — írja a „Daily Herald” —, hogy a moszkvai értekezlet nem vezethet valamennyi kérdés megoldására. Az értekezletnek csupán az a célja, hogy előkészítse az utat a három állam közötti tartós kapcsolat megteremtésére s meghatározza azokat az elveket, amelyen jövővő együttműködésük felépül.

Mint az „Allehand” című svéd lap londoni tudósítója jelenti, azok a londoni jól értesült körök, amelyek eddig bizonyos nyugtalansággal tekintettek az értekezlet elé, most már jóval derültebben várják a megbeszélések eredményét.

Washingtoni jelentés szerint Roosevelt közölte, hogy a moszkvai értekezleten egyetértésre jutottak. E közlés után Roosevelt hozzátette, hogy most már csak az aláírások vannak hátra.

Stockholmon át érkezett moszkvai jelentés szerint Donald Nelson, az Egyesült Államok fegyverkezési fermelésének vezetője esőtörtőkön elutazott a Szovjet-Unióból.

Hoare Belisha volt brit hadügyminiszter a nemzetközi Rotary Club értekezlete alkalmából a moszkvai konferenciával kapcsolatosan azt mondotta, lehetséges, hogy bizonyos orosz igényeket kielégítenek és lehetőséget adnak a Szovjet-Uniónak, hogy betöltse

békéltető szerepét anélkül, hogy az Atlantic Charta alapelveit feladná.

BERLINI POLITIKAI KÖRÖKBEN

Kiemelik a világ közvéleményének módszeresen megkezdett előkészítését a Szovjet-Uniónak teendő angol-amerikai engedményekről. Csütörtökön valamennyi nagyobb angol és amerikai lap moszkvai jelentésekben hozakodott elő az Egei-tengerhez vezető folyósóra irányuló szovjet követeléssel, pénteken pedig Hoare Belisha volt angol hadügyminiszter szegődött az angol hírszolgálati iroda útján közzétett nyilatkozatában a szovjet támaszpont igényeinek szószólójává. Azt javasolja, hogy a szovjettel határos államokat olyan irányban kell befolyásolni, hogy a Szovjet-Unió javára mondjanak le „katonai jogokról” bizonyos stratégiai fontosságú pontokról. Azt a kevésbé hihetően hangzottatott állítást, hogy ennek nem kell szükségképp korlátozni az említett államok nemzeti függetlenségét, Hoare Belisha azzal az utalással igyekszik megintolni, hogy ezeknek az államoknak saját érdekében is „le kell mondaniuk” szuverenitásuk bizonyos szempontjairól. Ezzel — mint Berlinben hangszólózzák — az angolok és amerikaiak az egész politikai vonalon egyre határozottabb visszavonulást mutatnak, amit a Szovjet-Unió a nyugateurópai arcvonal felállítására irányuló nyomatókos követelésnek ismételt szorgalmazásával iparkodik siettetni.

MOSZKVA ÉS A BALKÁN-PROBLÉMA

A „Socialdemokraten” londoni tudósítója szerint szövetséges körökben meg vannak győződve arról, hogy a moszkvai értekezlet legutóbbi napjain különösen a Balkán-problémát vitatták meg behatóan. Több jel arra enged következtetni, hogy komolyan mérlegelés tárgyává tették azt az orosz követelést, amely a Dardanellák tengerszoroson és a Boszporuszon való áthaladásra vonatkozik.

Ez a kérdés nagymértékben érinti Törökországot és ennek tulajdonítható az a figyelem, amelyet londoni török körökben az értekezlettel kapcsolatban tanúsítanak.

ANGOL INVÁZIÓS KISERLETEK híre érkezik. Berlini jelentés közli a következőket:

Nyilvánvalóan a moszkvai harmas külügyminiszteri értekezlettel összefüggésben a legutóbbi időben olyan katonai intézkedések történtek Dél-Angliában, amelyeket német részről figyelemmel kísérnek. A brit szigetek déli partjainak kikötőiben a kereskedelmi hajóteretemes megnövelése volt megfigyelhető. Megállapították még, hogy újabb angol csapatköteléket vontak össze Dél-Anglia helyőrségeiben. Ezeket a vidékeken jelentősen megerősítették a légi haderőt. Az eddigi brit gyakorlat alapján elsősorban arra lehet következtetni, hogy mindezeknek a rendszabályoknak tisztán tüntetés-szerű jellegük van, hogy a holszista szövetséges előtt úgy tüntessék fel a dolgot, mintha az angolok fokozott tevékenységre készül-
nének fel. De az is elképzelhető, hogy az angol főparancsnokság a moszkvai megbeszélések eredményeképpen esetleg kénytelen lesz katonai jobb meggyőződése ellenére politikai okokból előbbre tenni a holszistáknak 1944 tavaszára megígért időpontot Nyugat-Európa előzönésére. A partraszállás szempontjából tekintetbe jövő európai tengerparti szakaszok ismeretese. Elsősorban a következőkről lehet szó: francia, belga tengerpart a Bretagnétól a Rajna torkolatáig, a dán nyugati partok, valamint Dél- és Közép-Norvégia mélyen tagozott parti övezete. A partszakaszok védelmi állapotáról természetesen nem lehet közelebbi felvilágosításhoz jutni — mondja a berlini jelentés

Berlini nyilatkozat

Berlin, okt. 29. (MTI) A Wilhelmstrassen a moszkvai tárgyalásokkal kapcsolatosan pénteken megemlítette, hogy a beérkezett hírek szerint a harmas értekezleten a Németországnak

szánt fegyverszüneti szerződést dolgoztak ki. Braun von Stumm követ ezt az eljárást „Lustiges Gesellschaftsspiel”-nek (vidám társasjáték) minősítette.

Roosevelt nyilatkozott a moszkvai egyezményről

Lisszabon, okt. 29. Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök pénteken a sajtóértekezleten bejelentette, hogy a moszkvai értekezleten egyezmény jött létre s már csak az aláírások vannak hátra. A Moszkvában elért eredmények megerősítették Rooseveltet abban a meggyőződésben, hogy Oroszország hajlandó a háború után együttműködni. Arra a kérdésre, mi volt az értekezlet célja, az elnök azt válaszolta, hogy a végső cél a béke volt, valamint az, hogy elejét vegyék bármilyen világtámadásnak. Ez értekezleten úgy a határozott kérdésben, mint az al-

talános politikában meggyőződés jött létre de a megállapodást nem lehet skinosan pontosnak nevezni.

Egy másik kérdésre Roosevelt kijelentette, az értekezlet résztvevői arra törekedtek, hogy a háború folytatása és az átmeneti időszak tekintetében egyöntetű álláspont alakuljon ki. Roosevelt nem közölte, hogy milyen határozott okiratokat dolgoztak ki, vagy milyen megállapodásra jutottak, csupán annyit mondott, hogy a megállapodást alkalomadtán nyilvánosságra hozták, még pedig valószínűleg Moszkvában. (MTI)

Eden még sem megy el Ankarába

Bukarest, október 29. (MTI) Isztambuli jelentések nyomán az itteni sajtó arról számol be, hogy az ankarai angol nagykövetség felelőseivel Jeruzsálemba érkezett. Jól értesült isztambuli körök az angol nagykövet jeruzsálemi útját a moszkvai értekezlet befejezésével, illetve Eden hazatérésevel hozzák kapcsolatba. Különböző jelek ugyanis arra mutatnak, hogy Eden brit külügyminiszter mégis megváltoztatta úti rendjét és hazatér-

ben még sem látogat el Ankarába, hanem az ankarai brit nagy-

Ne felejtse el hűdését vasárnapra feladni!
Este fél 9 óráig!

Székrekedésnél és ezzel járó fejtá-
járnál, szédülésnél, fuldoklásnál, ál-
matlanságnál, levertségnél és lehan-
gottságnál forduljunk haladéktól el-
kül a néven bevált tisztán természetes
„FERENC JOZSEF” keserűvízhez,
amely már kis mennyiségben bevéve
is gyorsan és mindig kellemesen tisztítja
ki az emésztés útjait. Kérdezzé
meg orvosait!

követel bízta meg, hogy a török
kormányt tájékoztassa a moszk-
vai eredményekről.

Roosevelt fogadta az angol nagykövetet

Lisszabon, október 29. Az angol
hírszolgálat jelentése Roosevelt
elnök pénteken délután fo-
gadta lord Halifax angol nagykö-

vetet. Az elnök, a nap folyamán
előzetesen már megbeszéléseket
folytatott Stimson hadügyminisz-
terrel és King tengergyalgyal.

Londonból jelentik, hogy azok a
támadások, amelyeket az Egye-
sült Államokban Churchill és az
angol kormány ellen intéztek, a
Daily Mailt arra indították, hogy
szembeforduljon azzal az indít-
vánnyal, hogy Churchill ismét az
Egyesült Államokba repüljön. A
lap kijelenti, hogy Churchill már
öttször volt Amerikában és ezért
már ideje volna, hogy Roosevelt
viszonzza a látogatásokat. A lap
azt is kifogásolja, hogy az angolo-
kat kigúnyolják kijelentésük miatt.
Az angolok beszélik az igazán an-
gol nyelvet és az amerikaiak ott
ki hibásan a szavakat — írja a
lap. (NTL)

Német hadijelentés

A német véderő főparancsnok-
sága közli:

Melítópotól nyugatra vissza-
vertük a Szovjet számos támadá-
sát, amelyek egész napon át tar-
tották a betörési térség elre-
szelő arcvonalai ellen. Páncélos
és páncélosgránátos kötelékek
erőteljes szárnylökésekkel nagy
vesztéseket okoztak az ellen-
ségnek és támadó életét kiver-
ték szívesen védett helységekből.

Német repülőerők a földön
küzdő csapatokkal szoros együtt-
működésben igen eredményesen
avatkoztak be a harcokba.

A Dnyeper-könyökben az egész
arcvonalon visszavertük heves
elleneséges támadásokat több ízben
ellenkészen. Ezekből az elhárító
harcokból a Krivoj-Rogtól északra
levő térségben csütörtökön
délelőtt páncélos útközét fejlődött
ki s ez még teljes mértékben
folyik. Eddig az egyik szakaszon
74, egy másik szakaszon 41 szov-
jet páncélost semisítettünk meg.

Kievől északra egyik támadó
vállalkozásunk elérte a kitűzött
célokat.

Gomel mellett a Szovjet csütör-
tökön kiterjesztette támadásait a
várostól délre levő szakaszra is.
Az erős elleneséges áttörési kísér-
letek azonban csak helyi betöré-
sekre vezettek, valamint kisebb
állásrészek átmeneti elvesztésére,
ezeket azonban haladéktalanul
megindított ellentámadásokkal
visszafoglaltuk. Az elleneséges tá-
madásokat több ízben valamennyi

legyver összpontosított tüzével és
légifegyvernemünk eredményes
harcbevételével már a kifejtődés
alkalmával szétvertük.

Krievstől nyugatra és Szmo-
lenszktől nyugatra a harci tevé-
kenység az előző napokkal szem-
ben alábbhagyott.

A Felzmann vezérőrnagy ve-
zélete alatt álló 251 hessen-thürin-
giai gyalogos hadosztály a közép-
s szakaszon harcra való az elhárító
csata egyik süllypontján rendület-
lenül ellenállt a többszörös túlerő-
ben levő szovjet erők egyre
megújuló támadásainak. Hymó-
don rendkívüli része van a kiví-
vott elhárítási sikerekben.

Dél-Olaszországban a Voltorno
két oldalán levő csapatainkat az
erős elleneséges áttörési kísérletek
eredményes elhárítása után né-
hány kilométernyire tovább északra
vonuló új magaslati állásokba
vonták vissza.

Az adriai parton erős brit-észak-
amerikai erők az új folyamán és
október 28-án kora reggel meg-
kísérelték, hogy a Termoli-
Istonio út mentén áttörjenek a
Trigno-folyón. A támadások az
elleneséges súlyos veszteségek mel-
lett megakadtak.

A Földközi-tenger keleti részé-
ben a légifegyvernem megsemmisít-
ett két elleneséges, összesen
4500 tonna térfogatú szállítóhajót
és bombatalálkat ért el Castel
Rosso, elleneséges szigetfennsík-
szint kikötői berendezéseiben.

Harcok a Dnyeper-könyökben

Berlin, okt. 29. Az Interinf je-
lenti a keleti arcvonal déli szár-
nyáról: Az Azovi tenger és a
Dnyeper-könyök közötti térség-
ben a súlyos harcok csütörtökön
is tovább tartottak alig eső-
ként hevesseggel. A bolsevisták
ismét nagy erőkkel vetették a betö-
rés térségbe nyugat felé, míg
nyugatonkor erős szovjet lovás-
sági alakulatok megpróbálták
elérni a német összeköttetés-
mentes területet. A bolsevisták
harci csoportját a német csapatok
döntően meggyöngyítették, hogy
kénytelenek voltak áttörési kísérle-
teket abbahagyni.

A Dnyeper-könyökben a né-
met csapatoknak sikerült szük-
terre összeszorítaniuk a Zapo-
rozsztól délre a nyugati parton

levő szovjet hídfeleket. A bolsevis-
ták elkeseredetten próbálták
tartani állásaikat és ezek most
nehéz és legnehezebb német út-
gek összpontosított tüze alatt ál-
lanak.

Krivoj-Rog mellett páncélosított
és gépesített német egységek ér-
ékenyen meggyöngyítették az új
becetett szovjet erőkkel és ér-
ékeny vér- és anyagvesztésekkel
okozott nekik. Krivoj-Rogtól
északnyugatra a német erők
több szovjet támadás elhárítása
után széles arcvonalon táma-
dásként indultak. Több órahosszat
tartó rendkívül elkeseredett
páncélos csata alakult ki, amely
a német páncélos erők teljes
sikerével végződött. A bolsevis-
ták 74 harci kocsi vesztek.

Az olaszországi harcok

Berlin, okt. 29. Az Interinf je-
lenti a délolaszországi harcok-
ról: Délolaszországban a német
csapatok a nyugati szakaszon,
valamint a keleti parti szár-
nyon csütörtökön is szíves és si-
keres ellentámadást tanúsítottak. E
helyeken az inváziós csapatok

már három napon át visszavert
áttörési kísérleteit ismét meg-
akadtak. Majd a térségben egy
német harci csoport csütörtökön
miután feladatát teljesítette, a
folyótól keletre fekvő kisebb áll-
ásokban elszakadt és a város-
köt kiürítette. (MTI)

Katonai intézkedések a Skagerrakban

Stockholm, október 29. A Dél-
Amerika felé irányuló svéd hajó-
forgalmat további intézkedésig
megszüntették. A német birodalmi
kormány közölte a svéd kormány-
nyal, hogy a Skagerrakban vég-
rehajtandó katonai intézkedések
egyelőre lehetetlenné teszik, hogy
a svéd hajóknak szabad utat biz-

tosítsanak. Svéd állásfoglalás az
ügyben még nem történt. (NST.)

Berlin, október 29. Illetékes
német helyről tájékoztatásul köz-
lik: Két régóta svéd kikötőben
menedéket talált norvég hajó ki-
futásának megakadályozására né-
met részről megfelelő katonai in-
tézkedéseket tettek. (MTI)

Tengeri ütközet

Berlin, október 29. (Interinf.)
Észak-Breton partvidékéről arról
érkezett hír csütörtökön este,
hogy 20-22 hajó között tengeri
ütközött játszódott le. A brit kö-
telékek löttek egymásra annak kö-
vetkeztében, hogy egész Nyugat-

Franciaország partja mentén rend-
kívül erős ködképződés volt ta-
pasztható. Közel két óráig át le-
hetett megfigyelni az ágyútor-
lat tüzeit és hallani az ágyúdörej-
t. (MTI)

Rómát szent városnak nyilvánítják

Római jelentés szerint meg-
bízható forrásból híre jár, hogy
Rómának a hadviselő által va-
ló tiszteletbentartására a kezde-
ményezés nem a Vatikán, ha-
nem magasan római szemé-
lyiségek részéről indult. A nyílt
város státusának tervezetét kü-
lön bizottság állította fel.

Bogiano ismert jogász azt in-
dítványozta, hogy 20 km-es át-
mérével szent városi alakítsa-
nak és a nyílt város hatóságait
teljes semlegességgel biztosítsa-
nak az olasz kormány, a Szent-
szék és a hadviselő hatalmak
irányában. Híre jár, hogy XII.
Pius pápa a javaslatokat kedve-
zően fogadta. (MTI)

Róma, október 29. (NTI): Hogy

Koppenhágában újra kihirdették a kivételes állapotot

Időzített bomba robbant egy étteremben.

Koppenhága, október 29. A né-
met birodalom főmegbízottja is-
mét kihirdette a polgári kivételes
állapotot Koppenhágában. Az in-
tézkedés okáról a következő hi-
vatalos német közleményt adták
ki:

— Szerdán este tíz óra körül bű-
nös kezek robbanóanyaggal me-
rényletet követtek el a kopen-
hágai Mokka-étteremben. A helyi-
ségben robbanó bombát helyeztek
el, időzített gyújtóval. A helyi-
ség zsúfoltság tele volt. A robba-
násnál két német katona, egy né-
met rendőrtisztviselő és egy dán

minden, különösen a külföldön a
német csapatoknak a Vatikánnal
szemben való magatartásáról ke-
ringő alaptalan híreszteléseket
megérfolják, a vatikáni német
nagykövet a birodalmi kormány
megbízásából azt a nyilatkozatot
tette a Szentszék előtt, hogy Né-
metország, mint eddig, úgy a jö-
vőben is tiszteletben tartja a ró-
mai kúria hivatalait és működé-
sét, valamint a Vatikán-város
felségjogát és területi elérheté-
lenségét. Annak a ténynek az el-
ismerését, hogy a német csapatok
tisztelőt tartották a római
kúriát és a Vatikán-várost, a
Szentszék tudomásul vette és
szívesen fogadta a jövőre vonat-
kozó német biztosítást is. (MTI)

asszony életét veszítette. A német
véderő 14 tagja, valamint 26 dán
férfi s nő megsebesült, néhányan
közülük súlyosan. A német biro-
dalom főmegbízottja az adott kö-
rülmények között elrendelte hogy
mától kezdve tovább intézkedésig
Nagykoppenhága területén este 8
órától reggel 5 óráig tilos az ut-
cákon tartózkodni. Ez alatt az
idő alatt tilos minden közlekedés
a nyilvános utcákon és tereken.
Minden éttermet és szórakozó-
helyet este 7 órakor be kell zárni
Koppenhága városa ötmillió koro-
na büntetést tartozik fizetni.

Mussolini főhadiszállásán

Zürich, október 29. Mussolini
főhadiszállásán fogadta Reichtho-
fen tábornagyot, Graziani tábor-

nagyot és Pavolini párttitkárt.
(MTI)

Megszűnt a levélforgalom Olaszország és Bulgária között

Szófia, október 29. A Nemzet-
közi Sajtó Tudóstíró jelenti: A
bolgár postaigazgatóság közli,

hogy nem vesz fel Olaszországba
címezett leveleket.

Churchill az alsóház újáépítéséről beszélt

Lisszabon, október 29. Churchill
az alsóházban csütörtökön nagy
vonalakban ismertette a kormány
terveit az alsóház újáépítésére.
Tekintettel arra, hogy 1941 május
10-én éjszaka egy német bomba-
támadás során letálatolt érte. Az
új terveket úgy készítették el,
hogy az ülésteremben valamennyi
képviseletnek ezentúl sem jut
hely, mert nem akarják, hogy ke-
vésebb érdekes üléseken nyomasz-
tó hatása legyen a nagy üres te-

remnek.
A bombatámadás elpusztította
ugyan az épület felső részét, de
a régi alapok sértetlenek s ezeket
a lehetőség határáig felhasznál-
ják. Churchill úgy gondolja, hogy
még a háború befejezése előtt
meg lehet kezdeni az újáépítés
munkáját, amelynek időtartamát
legalább másfél évre becsülik, de
lehetőség, hogy kétszerannyi
időig fog tartani. (MTI)

Egyezmény a szövetségesek és a Badoglio-kormány között

Amsterdam, okt. 29. (NTI) Az
angol hírszolgálat washingtoni
jelentése szerint a szövetségesek
az egyik, a Badoglio-kormány
pedig a másik részről október
1-én mintegy 40 kiképző álló
egyezményt írt alá. Az egyez-
mény az Olaszország által telje-
sítendő gazdasági és pénzügyi
feltételeket foglalja magában.

Olyanok, akiknek módjukban
volt az iratokba betekinteni, a
feltételeket „szigorúknak” minő-
sítik. A feltételeket a fegyver-
szüneti egyezmény 12. pontja ér-
telmesen rögzíti ki. A fegyver-
szüneti egyezményt — mint is-
meretes — szeptember 3-án írták
alá és az csak a kato-
nai megadást érintette. (MTI)

Ellentétek a szerb partizánok között

London, okt. 29. (Bud. Tud.)
A pénteki lapok egyrésze fog-
lalkozik Mihajlovičs tábornok és
a jugoszláv emigráns kormány,
valamint a jugoszláv partizánok
között felmerült ellentétekkel.
Ezzel kapcsolatban szóbahoz-
ták azt a támadást is, amelyet
a jugoszláv kormány részéről in-
téztek a brit rádió ellen. A Daily
Herald a többiek között ezeket
írja: A jugoszláv emigráns kor-
mány — az elmúlt parancsurál-
mi napok reakciós képviselői-
nek egy csoportja nyilatkozatot
tett közbe, amely támadást tar-
talmazott a brit rádiótársaság
ellen, mert bírálta a Mihajlo-
vičs által irányított mozgalmat.
A Daily Herald már október hó
6-án figyelmeztetett arra, hogy
Mihajlovičs tábornok csapatai
hónapok óta nem fejtenek ki
semmiféle tevékenységet, míg a
partizánok kiváló teljesítmé-
nyekre hivatkozhatnak. A par-
tizánok Mihajlovičsot a néme-
tekkel és olaszokkal való együtt-
működéssel vádolják. A lap ál-
lásfoglalását a kairói jugoszláv
kormány nyilatkozata idézte

elő, amely szerint a Tito tábor-
nok vezetése alatt álló partiza-
nok két hónap óta elleneséges
magatartást tanúsítanak Mihaj-
lovičs tábornokkal szemben és
amely a brit rádiótársaságot az-
zal vádolja meg, hogy teljesen a
partizánpropaganda szolgálatá-
ban állott. Az elleneséges propa-
ganda, amely Mihajlovičs ta-
bornokot a németekkel való
együttműködéssel vádolja, en-
nek a háborúnak a legnagyobb
botránya.

— Debreceni előadók a szatmári
református női konferencián. Szat-
máron közel ezer nő részvételével
rendezett református női konfe-
rencián előadást tartott dr Vasady
Béla debreceni egyetemi tanár „A
református nő a református egy-
házban” címmel. A nagyszámúan
megjelent lelkeseknek és tanítónők
előtt dr Vasady Béla beszélt,
este pedig a templom záróünnepé-
lye Peleskey Sándor esperes hír-
détét Igét.

Üzenetek a frontról.

Nagy Dezső tábori lelkész, fő-
hadnagy a Z. 388. tábori posta-
számról üzeni Búdszentmihályra
édesanyjának és menyasszonyá-
nak, hogy jól érzi magát, egész-
séges és nagyon sokat gondol
haza. Mindkét csomagot meg-
kapta és nagyon köszöni. Azt
kéri, hogy a novemberi csomagot
majd ne küldjék el, mert hamar-
osan otthon lesz. Téli ruhákra
egyelőre nincs szüksége Szer-
etettel üdvözlő rokonait és ismerő-
seit Debrecenben, Derecskén,
Budapestben, Vámfalun és Uzs-
kán. Édesanyját, öccsét, meny-
asszonyát és nagymamáját a leg-
közelebbi viszontlátásig is na-
gyon sokszor csókolja igaz sze-
retettel.

Furagó Lajos szakaszvezető a
B. 500. tábori postaszámról üzeni
Debrecenbe, a Dobozi-utca 9. sz.
alatt lakó szüleinek és ismerősei-
nek, hogy jól van, egészséges. —
Rendeltetési helyére megérkezett
Minél több levelet vár. Szerető
csókjait, üdvözlőket küldi.

Bodnár József örvetző az F. 112.
tábori postaszámról üzeni
Oroszországból kedves menyasz-
szonyának: Gaál Erzsébetnek
Türkvere és szüleinek Debrecen-
be, hogy ne aggódjanak érte, jól
van, egészséges. Nehezen várja
már azt a boldog pillanatot, hogy
szeretett Erzsikejét karjai között
tartva forró csókjával üdvözöl-
hesse. Szüleinek, menyasszonyá-
nak szerető csókjait küldi.

Varga Sándor honvéd az L. 128.
tábori postaszámról üzeni
Debrecenben lakó feleségének,
kislányának, szüleinek és ismerő-
seinek, hogy jól van, egészsé-
ges. Kéri, ne aggódjanak érte. —
Sok levelet vár, szerető csókjait
küldi.

Polyák Károly honvéd a P. 939
tábori postaszámról üzeni azok-
nak a debreceni lányoknak, akik
levelet küldtek neki, hogy szíves-
ségüket halásan köszöni. Kéri ne
haragudjanak, de olyan sok vá-
laszt nem tud írni, s ezúton feje-
zi ki a megemlékezés feletti
örömet.

Mircsák József örvetző a Z. 705
tábori postaszámról üzeni H-
Böszörményben lakó hozzátartozó-
inak és ismerőseinek, hogy jól
van, egészséges. A közeli viszont-
látásig szerető csókjait, üdvöz-
letét küldi.

Varga Pál honvéd a K. 334 tá-
bori postáról üzeni szüleinek, s
testvéreinek, menyasszonyának
és ismerőseinek, hogy nincs sem-
mi baja, egészséges, Kéri írjanak
gyakran. Szerető csókjait, üdvöz-
letét küldi.

Konecni Rudolf tizedes a K. 334
tábori postáról szerető csók-
jait küldi szüleinek, testvéreinek
és hozzátartozóinak. Monostor-
pályiba. Sok levelet vár. Jól van,
egészséges kifogástalan.

Kohn Máttyás honvéd a Z. 281
tábori postáról üzeni Dorogra fe-
leségének, kislányának és hozzátar-
tozóinak, hogy semmi baja
nincs, ne aggódjanak érte. Kéri
sokszor írjanak. Mindnyájukat
csókolja.

Ludmány Lajos karp örvet-
ző a Z. 443 tábori postáról üze-
ni Debrecenben lakó feleségének
és ismerőseinek, hogy egészséges
sok csókot küld, mindenkit üd-
vözlő.

Nagy Ferenc örvetző a Z. 900
tábori postaszámról szerető üd-
vözlőket küldi rokonainak. Kéri
ne aggódjanak miatta, egészséges
kifogástalan. Sok levelet vár.

Fehérvári Sándor örvetző a K. 420
tábori postáról üzeni H-
Dorogon lakó hozzátartozóinak,
hogy egészséges, semmi baja
nincs. Kéri írjanak menél többet.
Szerető csókjait, üdvözlőket
küldi.

Vilmányi Sándor tábori lelkész,
a K. 306 tábori postáról üzeni
Hajdúhadház, Nyíregyháza és
Debrecenben lakó testvéreinek
szerető üdvözlőket küldi. Ne ag-
gódjanak, ha csak ritkábban tud
levelet küldeni. Egészséges, s
nincs semmi baja és testvéreit
szeretettel csókolja. Egyben
Vészton és Gyulavárában lakó
ismerőseit szeretettel köszönti.

Csak egy mosolyt

IZGALOM A RIVIERÁN
Nagy csoportosulás hullámzik
Nizzában a tengerparti prome-
nádán. A bűvár fejére éppen fel-
erősítik ólomsisakját. Tájéko-
zatlan érkezik a helyszínre s iz-
gatottan kérde:
— Tessék mondani, mi törté-
nt?
— Hát nem tudja? Belesett
egy krumpli a teniszbe.

A tábla ítélete Mádi Kovács Judit tragikus halála ügyében

Dr. Fedeles Lászlót négyezer pengőre ítélték

A budapesti ítélőtábla pénteken hirdetett ítéletet Mádi Kovács Judit tragikus halála ügyében indított bűnperben. Mádi Kovács Judit két évvel ezelőtt dr. Fedeles László klinikai tanárságával vendégségben volt Kraybig Lajos vegyész-mérnöknel, ahol egy pohár ásványvizet kért. Néhány kortyot ivott és két nap múlva meghalt, mert mint kiderült, az ásványvízes pohárban mérgező anyag volt.

Megépül a Miskolc-Debrecen közötti közút polgár-hajdúböszörményi vonala

A kereskedelem- és közlekedési bizottság képviselőházi tárgyalása során a tárcza összes kiadásaira 130.1 millió pengőt irányoztak elő, 18.9 millió pengővel többet, mint az ideai költségvetésben.

Roska Márton egyetemi tanár a szilágymegyei ásatások eredményéről

Ujabb bizonyíték a dáko-román folyamatossági elmélet ellen. Kolozsvár, október 29. A szilágymegyei Mojrád község határában a nyáron nagyszabású ásatások folytatók. Dr. Roska Márton egyetemi tanár tájékoztatójában hangoztatta, hogy ezeknek az ásatásoknak két igen fontos kérdést kellett tisztáznunk, van-e folytatása a Magurán kialakult dáko-életnek a román hódítás után és folytatódott-e a római élet és munka az alatta elterülő Pometen, Dácia feladása után is.

A katolikus dolgozó leányokat szervezi egyesületbe a Szent Anna főplébánia

A mai idők szavát érti meg a Szent Anna főplébánia, amikor az üzemekben, gyárakban, iparban, kereskedelemben dolgozó katolikus leányokat egyesületbe szervezi. Erre a nagyszerű összefogásra annál is inkább szükség van, mert ma a harcra kénytelenek a leányok, akiknek maradt nő tölti be. Szükséges tehát, hogy a dolgozó nők biztatást, támogatást, lelki erősítést kapjanak abban a küzdelemben, melyből a ma életviszonyai és feladatai közt rész jut nekik.

Mióta a pápák szociális körleveleikben annyira a világba kiáltottak a munkások érdekeinek védelméért, a szociális igazságosságot, azóta nagyot emelkedett a dolgozó rétegek értéke. A katolikus egyház itt Debrecenben is azt akarja, hogy a katolikus leányok otthona legyen az egyházközség, a nagy lelki családban megfelelő megbecsülésben legyen részük. Meg akarja valósítani a Quadragesimo Anno utasításait: „A társadalom forrón óhajtott megújulását egy bensős lelki megújulásnak kell megelőznie keresztény szellemben, amelyet a gazdasági teret oly sokan tagadnak. Másrészt minden igyekezetünk hibával lesz az épületet nem közziklára, hanem futóhomokra építjük.

A dolgozó leányokat szervező nagyszerű társadalmi megmozdulás vasárnap délután 5 órakor lesz a piarista gimnázium diszertmében. A gyűlésen a szervezőkedes jelentőségét dr. Bárány László prépost ismerteti. Dr. Nadas Zoltán püspöki tanácsos a hivatásszervezeti öntudatáról beszél. Hozzászólnak Székely Imre hittanár, az egyesület lelki vezetője, Wolfinau József

nyá állapotát nem olyannak minősítette, mint amilyen volt és elmulasztotta az azonnal szükségessé vált intézkedéseket megtenni. Kraybig Lajos pedig 4000 pengő pénzbüntetésre ítélt, mert ő volt az, aki lakására vitte a metilalkoholt.

A tábla újabb bizonyítás lefolytatása és az orvosi tanács meghallgatása után akként változtatta meg az első bíróság ítéletét, hogy dr. Fedeles Lászlót 4000 pengő pénzbüntetésre ítélt és az orvosi gyakorlatától való eltiltást mellőzte. Kraybig Lajos büntetését a tábla hater perengőre emelte fel. Az ítélet nem jogerős.

szörményi közti szakasza 10 kilométer hosszúságban és a Kecskeméti-Békéscsaba állami közút Csabacsüd-Szarvas közti szakasza, 11 kilométer hosszúságban.

A hidak építésére előirányzott összegek az obudai Árpád-híd építésének folytatását, a titeli Tiszahíd és a bedőhízi Tarac-híd befejezését, valamint több különböző hosszúságú új híd építését szorgalmazzák. A hajózási célra biztosított összegből 18 különféle teherbírási és személyszállító hajó fog megépülni.

A népi széles rétegében éppen most lenne a legkedvezőbb alkalm a takarékosági nap propagálására. Ma, amikor a földműves néptünk, munkásosztályunk tekintélyes része, az iparos, kereskedő sakkal nagyobb pénzbeli javakkal bír, helyén való lenne fokozottabb takarékoságra felhívni. Minden nagyobb gazdasági, szociális, kulturális fejlődésünknek — éppen a multak tapasztalatai alapján — töké szegénységünk állta útját.

A bankokra és takarékpénztárakra várna e téren nemes feladat egyéb társadalmi szervekkel kerülni. Mindnyájunk érdeke is ezt kívánja. Néptünk anyagilag meg erősödve, bátran kezdhessen a háború végén nemzeti életlehetőségeinek könnyebb megoldását.

A mozik előtti ácsorgás ma azt mutatja, hogy pénz ma bővebben van. Minden előadásra minden jegy elfogyott, — ma is eszünkbe juttathatná: A pengőt gyűjtsd! Tégy félre a szűkös napokra!

Ne feledjük Prohászka püspök szavait: Gazdag városokban, kőházakban rak fészket a szellem. Az inségnek nincsenek szárnyai, sem énekei.

Réthelyi György tanító.

Mialatt a pénztári jelentést írta ellopták 800 pengőjét

Nem mindennapi bűncselekmény ügyében lett feljelentés a rendőrségen Makó Ferenc pénztáros, Külsővársztrét 1. sz. alatti lakos. Makó Ferenc az elmúlt éjjel munkahelyén a pénztári jelentésen dolgozott. Közben észbe jutott egy fontos elintéznivaló, néhány percre eltávolított, hogy egy munkást felkeltse. Mikor visszatért, megdöbbenve vette észre, hogy 800 pengőt, százpengős bankjegyekben ellopták.

A rendőrség a károsult feljelentésére megindította a nyomozást a tettes kézrekerítésére.

Utcai elsötétítés Bécsben. A bécsi lapok jelentése szerint péntektől kezdve az utcai világítás esti 8 órakor kialszik. Bécsben az utcai elsötétítés eddig 11 órakor kezdődött.

A volt olasz pénzügyminiszter, Volpi grófot szabadonbocsátották. Áruság gyánúja miatt tartóztatták le s most megrongált egészségügyi állapota miatt helyezték szabadlábra.

DEBRECZEN 3 OLDAL 1943 X. 30

Egy „elfelejtett” nap margójára

Évekkel ezelőtt — mi minden történt azóta? — október havában tartottuk a takarékosági napokat.

Keskeny, félkemény papíron kis könyvjelzők jelentek meg. Elénk színes lapján egy új mutatott a pengőre s alatta a felírás: „Ezt gyűjtsd!”

Talán a Postatakarékpénztár indította el ezt az akciót. Bizonyára munkájukat s ebbeli fáradozásukat is szép siker koronázta.

Évekkel ezelőtt az ifjúság takarékoságra való nevelése a diákkapitálak keretén belül nemcsak hogy ma is megvan, hanem fokozottan nagyobb súlyt kapott azóta és bizonyára sokkal szebb eredményeket is mutat fel az állandó tervszerű irányítás mellett.

A takarékosági nap kérdésévé mégis foglalkoznunk kellene ma is, éppen a nép szélesebb rétege szempontjából.

Tudatosan használom itt a népi kifejezést. A tisztviselőosztály takarékosági szempontból ma szóba se jöhet. Az esztendő gazdasági előnyös, vagy hátrányos volta rája nézve közömbös talarekossági szempontból. Ezt mindig tudatosan elvégzi, vagy éppen kedvezőtlen gazdasági helyzetet következtében sorsra készíti nagyobb összehúzódasra, mely végeredményben nagyfokú takarékoságot is jelent.

A bankokra és takarékpénztárakra várna e téren nemes feladat egyéb társadalmi szervekkel kerülni. Mindnyájunk érdeke is ezt kívánja. Néptünk anyagilag meg erősödve, bátran kezdhessen a háború végén nemzeti életlehetőségeinek könnyebb megoldását.

A mozik előtti ácsorgás ma azt mutatja, hogy pénz ma bővebben van. Minden előadásra minden jegy elfogyott, — ma is eszünkbe juttathatná: A pengőt gyűjtsd! Tégy félre a szűkös napokra!

Ne feledjük Prohászka püspök szavait: Gazdag városokban, kőházakban rak fészket a szellem. Az inségnek nincsenek szárnyai, sem énekei.

Réthelyi György tanító.

Mialatt a pénztári jelentést írta ellopták 800 pengőjét

Nem mindennapi bűncselekmény ügyében lett feljelentés a rendőrségen Makó Ferenc pénztáros, Külsővársztrét 1. sz. alatti lakos. Makó Ferenc az elmúlt éjjel munkahelyén a pénztári jelentésen dolgozott. Közben észbe jutott egy fontos elintéznivaló, néhány percre eltávolított, hogy egy munkást felkeltse. Mikor visszatért, megdöbbenve vette észre, hogy 800 pengőt, százpengős bankjegyekben ellopták.

A rendőrség a károsult feljelentésére megindította a nyomozást a tettes kézrekerítésére.

Utcai elsötétítés Bécsben. A bécsi lapok jelentése szerint péntektől kezdve az utcai világítás esti 8 órakor kialszik. Bécsben az utcai elsötétítés eddig 11 órakor kezdődött.

A volt olasz pénzügyminiszter, Volpi grófot szabadonbocsátották. Áruság gyánúja miatt tartóztatták le s most megrongált egészségügyi állapota miatt helyezték szabadlábra.

Török magyar ünnep

Szombathelyi-Majtényi Miklós dr. elnöki megnyitóját után Turmezey László ünnepi beszédében kifejtette, hogy a török köztársaság megújulásában a török nép új életre kapott és az öncéliség megtestesülése tette nagygyú Törökországot. A szónok végül hódolattal fordult a két testvéri nép vezetője: vilégnagybányai Horthy Miklós kormány-

zó és Izmet tanár, a török köztársaság elnöke felé. György József török nyelven mondott záróbeszédet a török újjászületésről és a magyar-török testvériségről. A magyar-török testvériség ünnepén a baráti finn nép is képviseltette magát Apoli Saaristo egyetemi tanárral.

Scitovszky Béla autóbalesete

Székesfehérvár, október 29. — Scitovszky Béla ny. miniszter ma reggel gépkocsin keresztül utazott Székesfehérváron. A Csőri-útnál a vasúti híd mellett a szemébe tűző erős napfény elvakította a sofőrt, mire félrcsúszott a gépkocsi kormányát. Az

Halálra ítélt gyújtogató

Nagy Ferenc a gyújtogatókat beismerte. Azzal védekezett, hogy azokat feldúlt családai alapította a mentőket, akik a helyi körülményeket szenvedett Scitovszky Béla a Szentgyörgy kórházba vitték. A sofőrnek nem történt baja.

Ittas emberek éjszakai revolverharca a Dobozy-temetőnél

Az elmúlt éjszaka a Dobozy-temető környékén lakók pisztolydörrenésre lettek figyelmesek 11 óra után kevéssel. Az történt, hogy a Nyilas-telep irányából, jó hangulatban hangosan beszélgetve, néhány egy-egy divatos operett-szláger is megereszteve öblös férfihangon jött egy háromtagú, MÁV alkalmazottból álló társaság.

Autó kilendült az útról és a 5 méter mély árokba zuhant.

Az elmúlt éjszaka a Dobozy-temető környékén lakók pisztolydörrenésre lettek figyelmesek 11 óra után kevéssel. Az történt, hogy a Nyilas-telep irányából, jó hangulatban hangosan beszélgetve, néhány egy-egy divatos operett-szláger is megereszteve öblös férfihangon jött egy háromtagú, MÁV alkalmazottból álló társaság.

Mikor a társaság tagjai a Dobozy-temetőhöz értek, a város felől, tehát ellenkező irányból, de hasonlóan valami szórakozó helyről jött egy férfi, akinél úgy látszik a jöfőle borítal ellenkező hatást váltott ki és míg a háromtagú társaság tagjait jövedre hangolta, addig a város felől bandukoló magyarban rossz kedvet, ingerlékenységet támasztott. Ez lehetett az oka, hogy mikor a három MÁV alkalmazott közelébe ért, a magános ittas ember elbűkült és szigorú szavakkal felszólította őket, hogy ne lár-mázzanak, mert különben rette-

netes következménye lesz a dolognak... A felszólításból egyelőre szelíd, de fokról fokra emelkedettebb hangú vita keletkezett, melynek hevében aztán dulakodásra is sor került. Aztán egyszerre csak a magános ismertlen hátaléppett zsebéből előrántotta töltött revolvert és a három férfire lőtt.

Az elmúlt éjszaka a Dobozy-temető környékén lakók pisztolydörrenésre lettek figyelmesek 11 óra után kevéssel. Az történt, hogy a Nyilas-telep irányából, jó hangulatban hangosan beszélgetve, néhány egy-egy divatos operett-szláger is megereszteve öblös férfihangon jött egy háromtagú, MÁV alkalmazottból álló társaság.

A golyó Erdei Gábor 35 éves MÁV laaktos, Csillag-utca 26 szám alatti lakos baloldalába fúrta. Erdei összeesett, mire a revolvert használó férfi megrémülve cimenekült. Erdei, akinek sérülése nem súlyos, aztán két barátja támogatásával saját lábán elment a mentőállomásra, ahol sebtét bekötötték, majd sebészeti klinikára szállították.

Mikor a társaság tagjai a Dobozy-temetőhöz értek, a város felől, tehát ellenkező irányból, de hasonlóan valami szórakozó helyről jött egy férfi, akinél úgy látszik a jöfőle borítal ellenkező hatást váltott ki és míg a háromtagú társaság tagjait jövedre hangolta, addig a város felől bandukoló magyarban rossz kedvet, ingerlékenységet támasztott. Ez lehetett az oka, hogy mikor a három MÁV alkalmazott közelébe ért, a magános ittas ember elbűkült és szigorú szavakkal felszólította őket, hogy ne lár-mázzanak, mert különben rette-

A rendőrség az ittas ember lövöldözése ügyében megindította a nyomozást és keresik a fegyvert használó ismeretlen férfit, akiről a társaság pontos személyleírását adott.

A címfestőszakosztály szakmájuk fellendítéséről tanácskozott

Szathmáry András címfestőmester elnöklésével a szakosztály ülést tartott. A háború utáni gazdasági helyzet, a vállalkozásba való előzetes tervek és lehetőségeket tárgyalták a címfestő iparban.

Beladonna-magtól mérgezést szenvedett két kisgyermek

A debreceni mentőket telefonon értesítették, hogy Nagy Lajos 5 éves kislány és Nagy Mária 6 éves kislány, Nagy Vilmos MÁV alkalmazott gyermekei, Szepesi-utca 52 szám alatti lakosok mérgezéses tünetek között, heves görcsökben, megbetegedtek.

Az elnök szerint házzsámblákat készíthetnének. Bizottság dolgozzon ki tervet.

Az elnök szerint házzsámblákat készíthetnének. Bizottság dolgozzon ki tervet.

Zelinger Ede. A hatóság ne engedjen meg márvány portált, chrombetűket, mert nem időállók, hagyják meg csak az üvegtáblákat.

Tárgyalták azt az utasítást, hogy a műhelyhelyezést a hatósághoz be kell jelenteni, a mulasztást 2 havi fogsággal büntetik.

Szathmáry: Reméljük, hogy a cégtábla-szabályrendelet megváltoztatása javít a helyzeten.

A szakosztály még több fontos ügyet vitatott meg.

Bordás felszólalása után Klinger Antal: Olyan ajánlatokat kell tenni a megrendelőnek, ami

— Hármás ikreket szült egy bácskai fiatal asszony. A zombori kórházban három egészséges fiúgyermeknek adott életet Vujevich Pálné nemesmilitárius fiatal asszony. A hármás ikrek egészségesek és az anya is túl van minden veszélyen. Dr. Deák Leó, Zombor és Bács-Bodrog vármegye főispánja meglátogatta a szerencsés anyát és a három gyermek részére 300 pengőt adományozott. A kisgyermekeket a napkeleti királyok nevére keresztelték.

A mentők a két gyermeket a klinikára szállították, ahol gynommosás után jobban lettek. — Kihallgatásuk során megállapítást nyert, hogy játszadózás közben Baladonna-magot ettek és ettől szenvedtek mérgezést.

A mentők a két gyermeket a klinikára szállították, ahol gynommosás után jobban lettek. — Kihallgatásuk során megállapítást nyert, hogy játszadózás közben Baladonna-magot ettek és ettől szenvedtek mérgezést.

A Nemzetközi Vöröskereszt egyik hajója elsüllyedt. A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelentése szerint a Nemzetközi Vöröskereszt 3064 tonnás Padua nevű gőzöse a Földközi-tenger francia partvidéke előtt eddig ismeretlen okból elsüllyedt. Hat ember meghalt, a többi 14 mentőősnakon megmenekült.

A Nemzetközi Vöröskereszt egyik hajója elsüllyedt. A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelentése szerint a Nemzetközi Vöröskereszt 3064 tonnás Padua nevű gőzöse a Földközi-tenger francia partvidéke előtt eddig ismeretlen okból elsüllyedt. Hat ember meghalt, a többi 14 mentőősnakon megmenekült.

Hölgyeim!
Nem drága az ANGORA KALAP,
ha „KALAPIPAR”-nál
Széchenyi-utca 7. szerzi be
Elsőrendű szalonmunka
Fővárosi modellek
P 50.— és 55.—

Az ős

A nyár könnyed, vidám alakja még nem tűnt el a láthatáron, de az ős már megérkezett. Két ura van az időnek. A nyár verőfényt, és balzsamos levegőt parancsol, de az ős közbelép. A fák száraz levelei már egymásután hullanak az avarba. A nyár nem hagyja magát. Tarka fátylával beborítja a tájat. Ezer színben pompázik minden. Az ős nézi és gondolkodik. Hirtelen szelet bocsát a magasból, mely végigsöpri a tájat. Kavargja a homokot és az emberek arcába vágja. A nyár könyözve nézi a másfél évszázad pusztító munkáját. A virágok száraz lekonyul, a madarak elindulnak hosszú és fáradságos útjukra. Kihalt lesz az utca és néma csend fekszik az erdőre. A fák kopasz gallyait az ég felé nyújtva segítséget kérnek. Nincs kegyelem! Az idő rokkája megállhatatlanul pereg. A nyár utolsó csókot lehel a világra és mint a számozott bujdosó, másfelé veszi útját.

B. W. Katalin.

SZÍNHÁZI MŰSOR:
Szombat délután: Zenebohócok. Félteres helyárak.
Szombat este: Sybill. B. bérlet.
Vasárnap délután: Idegen aszszony. Rendes helyárak.
Vasárnap este: Sybill. Bérlet-szűnet.

**A „Bánk bán”
Helsinkiben**

Helsinki, október 29. A helsinki operaház nagy sikerrel mutatta be csütörtökön este Erkel Ferenc „Bánk-Bán” c. operáját. A bemutatót nagy érdeklődés előzte meg. Az előadás azonban általános vélemény szerint messze felülmúl minden várakozást. A közönség hangulata kezdettől fogva ünnepi eseményé avatta a magyar bemutatót. Az emlékező hangulatnak megfelelően a tapsok is olyan hatalmasak voltak, amilyenre Helsinkiben nem volt példa. Az előadás zárójelente után nem hagyta el helyét a közönség, hanem folytatta a szereplők és a magyar vendégek ünneplését.

FILM

Az Apolló mozgószínház nagy érdeklődés mellett mutatta be a „Mégálmodtalak” pompás, fordulatos magyar filmvígjátékot. Az érdekes, mulatságos ötletekkel tündelt mesét remek szereplő garda vívta sikerre. A főszerepben Muráti Lili egy énekesnő játszik, aki a filmben egy hangot sem énekelhet, mert hangversenye botrányba fullad. Még egyetlen hangja sem volt ilyen jó Muráti, mint ebben a darabban. A férfi főszerepben Bilési Tivadár remek humorra teljes mértékben orvénnyre jut. Kiss Manyi, Mihályi Ernő, Romvári Gertrud, Somogyi Nusi, Ladomerszky Margit, Alsógi Lajos, Bihary Nándor jutnak még kitűnő szerepekhez a darabban, mely már a bemutatón nagy sikert aratott. A kísérő műsor érdekes, aktuális.

CSOKONAI SZÍNHÁZ
Tel. 25-45. Igazgató: B. Unger István
Előadások: d. u. tel. 4, este: tel. 7-101

Szombaton délután félteres helyárakkal:
Zenebohócok

Szombaton este 3) bérletben, B. UNGER ISTVÁN fellépésével
SYBILL

A debreceni egyetemi ifjúság elhatározása

A kolozsvári egyetemi ifjúság bizonyos sajnálatos események hatására elhatározta, hogy további intézkedés az előadók látogatásától eltekint. Ezzel kapcsolatban a debreceni egyetemi ifjúság tegnap ülést tartott, melyen a DEI vezetősege elhatározta, hogy szolidaritást vállal a kolozsvári egyetemi ifjúsággal és további intézkedés az előadásokat szintén nem látogatja. Az ülés végén az ifjúság küldöttsége kihallgatáson jelent meg az egyetem Rektoránál, aki az ifjúság elhatározását tudomásul vette. A debreceni egyetemi ifjúság ilyenirányú határozatáról értesítette a pesti, szegedi és budapesti egységszervezeteket, míg a kolozsváriakat a DEI együttes zéséről táviratilag biztosította.

November 5-től kezdődőleg vasár- és ünnepnapokon szünetelnek az autóbusszjáratok

Az üzemanyagokban, különösen a gumibroncsokban mindinkább fokozódó hiány miatt a kereskedelmi és közlekedési miniszter a vidéki autóbusszjáratok forgalmát kénytelen volt lecsökkenteni, akként, hogy november 5-től kezdődőleg vasárnapokon és ünnepnapokon az autóbusszjáratok az ország egész területén szünetelnek.

Az ideai protestáns naggyűlés a vasárnap megszenteléséért száll síkra

Az Országos Bethlen Gábor Szövetség által megrendezett Protestáns Napok alkalmából az ország szíveiben gyűltek össze a távoli vidékek és a főváros protestáns társadalma, hogy hitükben és öntudatukban erősödvé szolgálják a hit-és országépítő munkáját.

Október 31-én, a reformáció évfordulóján ünnepi istentiszteletek protestáns templomokban, majd délután fel 6 órakor reformáció emlékünnepe a pesti Vigadóban. Az ünnepélyt megnyitja Tasnádi Nagy András dr., az Országos Bethlen Gábor Szövetség elnöke. Imádkozik Szabó Imre ref. esperes. Nagy érdeklődés előzi meg Tasnádi Nagy András délutáni 4 órakor elhangzó rádióelőadását, amelynek során a reformáció, amelynek a magyar életre gyakorolt hatásáról beszél.

A november 7-i protestáns naggyűlés a vasárnap megszenteléséért országos érdeklődés középpontjában áll. Tasnádi Nagy András, Turóczy Zoltán, Engedy Andor püspökök és vitéz Tórs Tibor, a Bethlen Gábor Szövetség ügyvezető tarselnöke beszédei után a naggyűlés leiratú javaslatot terjeszt a kormányhoz, amelyben kéri, hogy a vasárnapot istentiszteletek ideje alatt zárva legyenek a színházak, mozik, utamterek, kórházak és egyéb szórakozóhelyek. Ravasz László dr. püspök ráadásul kérésétül hozzá fel az ország figyelmét erre a törekvése. Ugyanezek november 7-én, vasárnap rendezik a Luther-Kalvin emlékestet a református teológiai akadémia dísztermében, amelynek szónokai Tasnádi Nagy András, D. Kapi Béla és Makkai Sándor úr. November 8-án a Protestáns leveleto ünnepélyen a Magyar Művelődés Házában dr. Ravasz László püspök és vitéz Beldi Alajos altornagy beszélnek.

Anyakönyvi hírek

Születések: Szigethy Károly műszaki igazgató Pápai József utca 12. sz. leány Hilda, Aszmann Ferenc nagykereskedő Húvelyes u. 9. fiú Egon, Birta Miklós npsz. Gazgyar u. 6. leány Ilona, Szabó Kálmán komuves s. Homok u. 88. fiú Kálmán, Zomai Imre színpad m. Székelyhadostály u. 18. leány Eszter, Szabó Lajos ács s. Kerekes u. 2. leány Margit, Karapandzsits József npsz. Erdei u. 15. fiú István, Hettmann Sándor máv. gelykatos Malvin u. 17. leány Maria, Juhász Lajos tsz. szakaszvezető, Sinai M. u. 26. fiú Lajos, Kolozs János tíf. kalauz Csapó u. 23. leány Eva, Egri Gábor tsz. szakaszvezető Szent Anna u. 23. sz. leány Iren, Szigetvári Ferenc máv. 6. altiszt Tóth A. u. 60. fiú Ferenc, Bácz József hiv. tüdőoltó Zrinyi u. 37. leány Hona, Csorba György a. h. H. o. tiszt H. szoboszló leány Csilla, Czibere Sándor gazd. család Belleger 288. leány Piroška, Dr. Batonyi Bela posta s. titkar Piac u. 9. sz. leány Eva, Zsula János máv. vonatkísérő Hatvan u. 23. fiú Peter, Bakonszki Gyula berantós Meszina u. 10. leány Erzsébet, Czeré László rep. szkvto Arpa u. 5. fiú László, Schmale György

APOLLO
filmszínház

Előadások: délelőtt 11, délután 3/4, 5/6 és 7/8 órakor
Muráti Lili és Bilési Tivadár legbravúrosabb vígjátéka
Mégálmodtalak

Tánciskolák
*Vattay tánciskolában november 8-án diákkölon kezdődik. - Kossuth u. 11. sz.
* Új táncintézmény Havaacsák tánciskolában november 1-én kezdődik. Beiratkozás ösztáncekon és tanórákon.

törzsörmeister Tasnád, leány Iren, Szincsik Kálmán tm. egyek fia Ferenc, Mezei Miklós alk. munkás Almós, fiú Miklós, Kiss József cipész m. Egyek, leány Julia, Papp László alkalm. munkás Egyek, fiú József, Baranyi Gábor alk. munkás Józsa, leány Maria, Wertheimer József term. ny. keresk. Il-samson, fiú Andras.
Eljegyzések. Dézsi Imre gazdálkodo Vedres d. 43.-Eidos Róza Belleger 73. Solyom János gazdálkodo Nyiradony-Berki Aranka Nagycsere 154. Kovacs Sándor fm. Piac d. 31.-Molnar Margit Gall d. 13. Sarkany Mihály fm. Bank 109-Biro Julianna Halap 180. Vajda Lajos vasesztergályos Szegefu u. 20.-Takaes Margit Bethlen utca 3. Nagy Ferenc máv. fenyező Szepesi u. 37.-Harangy Zsuzsanna Szarazi Ferenc u. 6. sz. Kalmár József asztalos s. Virag u. 31-Brezniczki Anna Belleger 10 127.
Házasságok: Jertyity István gazdálkodo Halap 102-Boros Erzsébet Nyiradony Gyuro Antal honved Nyiregyháza-Szatmari Erzsébet Kaka u. 4 Dr. Brosz Robert bíróság titkar Budapest-Murányi Jolan Poroszlay út 52. Papp Sándor honved Szotyori u. 24.-Hegyesi Teresia Bözörményi út 102. Solezi Lajos honved Szekesfehervar-Nagy Iren Hoid u. 6 B Kovacs József npsz.-Győrési Eszter Nagyszalonta u. 39. Ambrus Sándor lakatos s. József kir. hg. u. 15.-Nagy Iren Honved u. 32.
Halálozások. Özv. Benesik Józsefné rk. 71 éves Gyepu sor 11.

VIGSZÍNHÁZ
m o z z g u

Ma 3, 5 és 7 órakor először a legújabb olasz filmremek:
A leányintezet hőse.
A hazafiaság, a romantika filmje!
Főszereplők: Maria Mercader és Carla del Poggio.

HUNGARIA
filmszínház

MA ELŐSZÖR!
CSAK FELNÖTTEKNEK!
A svédok leghatalmasabb filmdrámája:
Dr. Jörn
Főszereplők:
A. Sjöstrand, Viveca Lindfors
Előadások: 3, 5 és 7 órakor.

Balogh Erzsébet ref. 13 hónapos, H. bözörmény. Hunyadi Sándor ref. 2 hónapos Arany Bika szálló Boda József ref. 40 éves, Nagycsere 17. Kóostyak József rk. 22 éves, Tépe, Szanyi Endre ref. 22 hónapos Barkaszo Balogh Jánosné rk. 51 éves, Baltazar Dezső u. 14 Özv. Vegh István ref. 81 éves, Jánossy utca 21 Horváth Károly ag. h. ev. 60 éves, Kinizsi u. 62. Bodnar József ref. 47 éves, Teleki u. 47 sz. Szentesi Piroška gk. 2 hónapos.

Népház. Szabó Lidia ref. 43 éves Szepességi u. 37 Kanyár Maria rk. 13 éves, Poprad u. 18. Özv. Baresai Kálmán ref. 75 éves, Szoboszlai út 2. Özv. Tóth István ref. 58 éves, Ebs. 8. Fedák Antal gk. 4 hónapos, Lorantffy u. 7. Szász Sándor gk. 59 éves, Bözörményi út 95. V. rág Piroška rk. 3 hónapos, Fülöp u. 38. Repka István rk. 10 éves, Terebesfehervar. Bus Ilona rk. 2 éves, Bagatér.

Korpát kaphatnak a gazdák olajipari erőtakarmany helyett

Az ipari növényeket termelési szerződéssel termelő gazdák számára a kormány jelentős mennyiségű olajmagdarát, illetőleg olajpogácsát juttat vissza. A növényi olajgyárak azonban az olajipari erőtakarmanyokai nem tudják teljes mennyiségükben már a téli folyamán visszajuttatni, nolett az erőtakarmanyokra a gazdáknek leginkább ekkor van szükségük. A szerződéses olajmagtermelő erőtakarmany járandóságának gyorsabb kielégítése érdekében most a közell-

tásügyi miniszter korlátozott mennyiségben korpát bocsátott a földművelésügyi miniszter rendelkezésére, melyet a gazdák a Magyar Mezőgazdasági Szövetkezet útján olajipari erőtakarmany járandóságuk címén megkaphatnak. Illetékes helyről felhívják a gazdaközönség figyelmét erre a csereakcióra azzal, hogy az érintettek gazdák hatósági aton ugyanolyan mennyiségű korpát fognak kapni, mint amilyen mennyiségű olajipari erőtakarmanyra volna genyűk.

Lopásért halálra ítélik egy volt péksegédet

Társát átadták a debreceni hatóságoknak.

Rimaszombat, október 29. A Rimaszombati törvényszék ötös-tanácsa, mint rögtönítelő bíróság, pénteken tárgyalta Illés Zsigmond 34 éves füzeggyarmati volt péksegé ügyét, aki a gömörmegyei báró Than-kastélyból éjnek idején egy katonaszkókevény társával együtt 10 ezer pengő értékű ruhaneműt lopott el. Társát átadták a debreceni katonai hatóságoknak.

Az ügyész Illés ellen, aki ma tizen évig ült fegyházban és do-ogházban, az elsötétítés ideje alatt elkövetett lopás címen emelt vadat. A törvényszék Illés halálra ítélte. A bíróság ezutan kegyelmi tanácsa alakult át. (MTI)

Amikor a kesztyű ujján gyűrűket, a hajban brilliánsokat és aranyikkelyes estélyi ruhákat hordlak a nők

Érdekességek a múlt század divatjából.

A divat a korról születik és vele együtt hal is meg. Ezért van az, hogy az egyes korokkal letűnt divat soha sem támadhat fel egészen, legfeljebb kivételes alkalmakkor és kivételes helyeken. A száz év előtti, otthonában foglalatokodó nő, akit csak társaséletbeli kötelezettségei szöitottak el hazulról, aki sokkal többet járt kocsin, mint gyalog, amit nem igen kényszerített rá semmi, hogy esőben, szeiben, hóban, sárban az utcán foglalatokodjék, munkája után szaladgájon, bátran viselhetett földig érő abroncos szoknyát, hatalmas csipkés ujjakat, terjedelmes méretű, fejét melegen betakaró, tollakat virággal, csipkével díszített kalapot. A nehézkes, cifra, túldíszített viselet nem akadályozta munkájában, mert munkája sokban különbözött a mai nők munkájától.

Őriási karmantyút viseltek, a legelőkelőbb estélyi ruha aranyikkelyes, vagy himzett tüllel, vagy egy-egy átlátszó anyaggal bevont selyem volt. A ruhákat általában bárszonyból, damasztelyemből, brokátból készítették. A nők nagyon kedveltek az ékszer, vasossággal tobzódtak benne. A hajban gyémánt vagy brilliáns, gyöngyös diadémot hordtak drágakövekkel kirakott fésűket, csattokat, hajfüket. A homlok közepén gyöngyszem vagy gyémánt, vagy más drágakövezte be a diadémot, A nyakon aranyláncot, a mellén brosst, csattot, a ruhájukon karkötőt, a kesztyűn kívül gyűrűket viseltek. Az óvet is rendszerint drága ékszeresatt tartotta össze.

A múlt században télen-nyáron kivágot ruhát viseltek. A hatalmas, díszes ruhájuk és a broncos szoknyák miatt nem viselhetek kabátot, de annál divatosabbak voltak a kendők, főleg a tasminkendők. A hölgyek abban versenyeztek, hogy kinek van szebb, izléseesebb, finomabb és természetesen drágább, értékesebb kendője.

Nyakuk köré csavart hosszú, szines csipke vagy selyemsálakát viseltek. A ruhát gyönyörű szalagokkal díszítették és a szalagokban olyan bámulatos szingzagdíszítést, változatosságot és pompát rejtettek ki, mint még soha, sem ezelőtt sem azután.

Szőrme nyakkendő nélkül el sem lehetett képzelni a jól öltözött nőt. A kabátot prémek, sokszor földig érő gallérok helyettesítették. Ezeket posztóból, bárszonyból, szövetből, melegebb időben pedig selyemből, taftból készítették Legkedveltebb volt a hermelindíszítés. A gallérhoz

METEOR
m o z z g u

MA UTOLJARA:
Opiumeringő
Főszereplők: Karády Katalin, Jávör Pál, Greguss, Petrovich, Baksa, Soós, Pálóczy.
Előadások kezdete:
3/6 és 7/8 órakor.
Holnap: „Utolsó pillanat”.
Hétfőn: „Hamis eskü”.

Hirdetmény a temetők zárójáról és a sírok kivilágításának eltiltásáról

Ertesítem a város érdekelt lakosságát, hogy a város területén levő köztemetők zárójárát folyó évi október 31-én, november 1-én és 2-án délután 6 órában állapítom meg. A temetők területére délután 16 órától kezdve senkinek sem szabad belépni.

A temető területét délután 6 órakor mindenki köteles elhagyni. A sírok és sírboltok kivilágítása ez évben is filosz.

Debrecen, 1943 október hó 29.

Polgármester.

A rendőrség intézkedett a köztemetői nagy forgalom zavartalan lebonyolításáról. A köztemetőnél levő két köröndön egyirányú körforgalom lesz a járómevek számára.

Ugyanez áll a gyalogjárókra nézve. Mindenütt irányító táblákat állítottak fel. A rendőrség szigorúan ellenőrzi az elrendelt közlekedési rendelkezések betartását.

A temetőt reggel hét órakor nyitják ki és zárójárig lehet bent tartózkodni.

Dr Javornitzky Jenő, a KANSZ vezetőjének Debrecenben

Dr Javornitzky Jenő miniszteri tanácsos, a KANSZ vezetőjének ma, szombaton Debrecenbe érkezik és részletesen az igazságügyi tisztviselők gyűlésén, ahol felszólal és tájékoztatást nyújt a helyzetről, a helyzetjavítás szükségességéről és a várható kilátásokról.

Holnap, vasárnap a KANSZ debreceni törvényhatósági vá-

lasztmányának elnökségével folytat megbeszélést, s résztvesz az elnöki bizottság vasárnapra összehívott értekezletén, amelyen a helyi vezetők is részletesen informálnak a helyzetéről, a közalkalmazottak helyzetéről s azokról a kívánásokról, amelyek a helyzetjavítás érdekében felmerültek.

Ideggörcsöt kapott a bíróság előtt az árdragító, aki rövid idő alatt hétezer pengőt keresett „feketézéssel“

Varga Károly Barcaság-utcai lakos folytatlagosan elkövetett árdragító visszaélés büntetésének vádjával állott a debreceni törvényszék Székely-tanácsa előtt. A vád szerint Varga valóságilag üzletszerűleg foglalkozott az árdragítással. Nagymennyiségű kenyeret adott el 1 P 30 filléres áron, de árusított négy pengőért lisztet, valamint tizenöt pengő cukrot és szalonnát. Amikor elfogták, a rendőrségen bevallotta, hogy a „feketézés“ igen jól jövedelmező foglalkozás volt, mert rövid idő leforgása alatt nem kevesebb, mint hétezer pengő nyereségre tett szert.

A bíróság előtt azonban mind-

erre nem akart emlékezni. Majd mikor az elnök elébe tárta a rendőrségen tett részletes beismerő vallomást, a vádlott egyszerre sírogörcsöt kapott, majd levetette magát a földre és vonaglani kezdett. Védője ekkor kérte, hogy vizsgáltsák meg hatósági orvossal, mert úgy látszik, hogy Varga Károly nem egészen beszámítható. A bíróság elfogadta a védő indítványát. A kir. ügyész, miután a vádlott a főtárgyalás folyamán mindent tagadott, több tanu megidézését kérte. A bíróság helyt adott az ügyész indítványának és a tárgyalást elnapolta.

Egy vákáncsos életéből

A Nagyerdő-elágazásnál van az I-es Védterület 4. tag. Egyszerű erdei vákáncstanya.

Megíjogattam ezt a tanyát és beszélgettem öreg gazdájával.

— Hány éve vákáncsos? — Kérdeztem az öreg Hüse Pétert. Napsütötte arcán az élet sugárzik.

— 16 esztendeje. Ujvárosról jöttem ide, azóta erdőtelepítő vagyok.

— Megengedi Hüse bátyám, hogy meglekintsem a kunyhót és környékét?

— Tessék — mondta jókedvűen.

A vákáncskunyhó egy kis alacsony, fehérre meszelt házikó, körülrkerítve dróthálóval. Ahogy beléptem a vastag deszkakajlón, a pitvarba jutottam. Konyhaszerű helyiség ez. Berendezése ácsolt tölgyfaasztal, egy sárból készült berakott konyha. Ócska edények és szerszámok. A szoba tágasabb, három kicsike beépített ablaküvegen szűrődik be a világosság. Egy vaságy, rajta foltzott szalmazsák, rongyos takaróval és egy pár ócska lom a szoba felszerelése. Egy rézkürt és egy hegedű csüng a falon, jelképezvén, hogy Hüse Péter szereti a zenét.

— Ki építette ezt a kunyhót? — Kérdeztem az öreget.

— Hát kérem, a saját kezem munkája ez — indul el a szava boldogan. — Keményfa karókból van összerakva és sárral kívül-belül tapasztva. A teteje pedig mindeféle gallyból, bozótból van lefedve. Minden esztendőben be szoktam meszelni a falát, kívül, belül, de most még meszet is nehezen lehet kapni.

Az udvaron érdekes dolgokat veszek észre. Van például egy oszlopokra épített, berakott konyha. Eltűnődve nézem, egyszerű sárból készült és mégis milyen tökéletes munka. Távo-

labb egy szabályos boglyakemence hófehéren áll. Érdekes földalatti ólak, melynek bejáratai a kunyhókból vezetnek le. Talán manapság a legfigyelemre méltóbb — 2 darab disznó. Amely játékos kedvvel ugrádozik a napfényes ölben.

— Magáé a disznó? — Kérdezem kíváncsian.

— Az enyém... télire, hosszú és nehéz hónapok.

— Hogy érzik itt magukat, Hüse bátyám?

— Hát szegényesen, de jól. Mink keveset tudunk a világról. Dolgozunk reggeltől estig. A Nyúlason van két holdnyi vákáncsom és azt művelem. Az idén elég gyenge volt a tengeri termés. A nyúl, a fácán és az őz sok kárt csinált a fiatal tengeriben. Szeretek itt lakni, mert az erdőszermérnök urak nagyon jól bannaak velem, ha bajom van, rögtön segítenek rajtam. Tecoik tudni — mondotta az öreg — 16 év nagy idő.

— Hányan laknak itt? — Kérdeztem tovább az öreg bácsit.

— Ketten a feleségemmel.

— Gyerekük nincsen?

— Van. Nagyon és családósok.

— Szoktak betegeskedni, Péter bátyám?

— Azt hála az Istennek, nem ismerjük, elég a szegénység egy magába. Van itt levegő, az kell az embernek.

Búcsúzom Hüse Péter erdőtelepítőtől és feleségétől.

Mégegyszer körüljáróm ezt a tanyát, amely bent fekszik a Nagyerdő pázsitos ölében. A vákáncskunyhót mégegyszer meg-simogatom, amely megbujva a hatalmas tölgyek között 16 éve áll. Külön-külön búcsúzom e tanyán minden egyes darabjától, melyet egy egyszerű, de dolgoz munkáskéz faragott, vagy be-tapasztott.

Egy egyszerű vákáncstanya,

amelyről olyan kevesen tudnak, pedig lakói évtizedeket élnek itt. A nyári napfény, a téli zord hideg szél, edzett barna arcokra láthatatlan betűkkel szinte ráírta: Itt még boldog az ember! Sárközi József.

Hirdetmény

Ertesítjük a f. utazóközönséget, hogy 1943 november 1-től kezdve felügyeleti hatóságunk rendelkezése folytán a 12-es viszonylat zoldszíni megkülönböztető jelzé-

sét megszüntetjük. Fenti időtől kezdve a kocsik a 12-es számú megvilágításával fognak közlekedni.

Debrecen, 1943 október 29.

A Debreceni Helyi Vasút Üzletigazgatósága.

TOLVAJOK

1. A karmester tolvaja

A világhírű karmester nevét mindenki tudja nálunk, de-öt magát kevesen ismerik. Százszek titstelik benne a kivételes, nagy művészt, de hogy milyen kitűnő, elragadó ember arról alig egy-két barátja tehet csak tanúságot.

Nekem sem jutott az a szerencse, hogy személyes ismerőseim közé számíthatnám. Én is csak annyit tudok a magánéletéről, amennyit úgy félfüllel hallottam. Tudom, hogy külföldi állampolgár, akit hosszabb szerződés köt az operához és azt is tudom, hogy kemény kitartással, de annál kevesebb eredménnyel tanulja a hazáján kívül eső európai népek nyelvjárásait, így például — többek között — a magyar nyelvet is már hosszú esztendő óta törő ügyszólván naponta kerékbe.

Nos ennek a kitűnő vendég-művésznek lakásán pár év előtt tolvajok jártak. Ezüstöt vittek el, pénzt, fehérneműt, ruhákat és drága, műzeális értékű dísz tárgyakat.

— Bizony kár van nekem mostan, elég nagy kár — panaszkodott a karmester egyik barátjának. — Gondoltam is: majd én megmondok ezt annak az embernek...

— Melyiknek?

— Akinek én fizetek minden évben, hogy ha jönnek nekem a tolvajok, azt ő nekem megtéríti.

— A, úgy, kártérítés? Hát biztosítva vagy?

— Igen. Az vagyok.

— Akkor se baj — vigasztalta a barátja. Felmegyünk a biztosító intézet székházába...

— Milyen házába?

— Majd meglátod — mondta a barátja és hosszabb, reménytelen nyelvismereti előadás helyett taxiba ült a karmesterrel, aki egy óra leforgásán belül már be is mutatja illetékes helyen a biztosítási kötvényt, sőt azt is elmondta neki részletesen: mit is a teendő és hogy a hivatalos eljárás első lépése az, hogy a rendőrségen feljelentést kell tenni, ismeretlen tettes ellen.

A karmester szépen megköszönte a felvilágosítást, adva-niasan elköszönt, de lenn az utcán rendkívül komor arccal jelentette ki:

— Ezt én nem csinálom!

— Mit?

— Rendőréget. Én nem jelenteni Szegény tolvaj.

— Mi?

— Sajnálom ötet.

— A tolvajt?

— Igen. Mert nézzed: ő semmi mást nem csinálhatta. Én vagyok gazdag, ő van szegény. Ha ő eljött volna hozzám és mondta volna: barátom adjál ide te nekem ruha, pénz, ezüst — mit te gondolsz: én adtam volna? Nem adtam volna. És ő ezt tudta. Szegény tolvaj. Azért nem kérte csak vitte.

Igy szólt a karmester és állítólag azóta sem tett feljelentést.

2. Családunk tolvaja

Barátaink és ismerőseink megnyugtatóra azonnal közlöm, hogy családunknak eddig — legalább tudtommal — nem volt tolvaja. De lehetett volna és lehetne.

Ez okból feleségem, elutazásunk előtt nagyon szépen megkérte a segédházelügyelő urat, hogy valahányszor elhalad a lakásunk előtt, mindannyiszor nézze meg, hogy érintetlen-e a külső ajtónk biztosító-berendezése? Ezt a berendezést gondosan lezárta, két kulccsal, azonkívül külön bezárta az összes belső ajtókat is, egyszerű, közönséges kulcsokkal, melyeket azután különböző furfangos helyekre rejtett. Szekrény tetejére, gázolaj-asztalka alá és befőttes üvegek közé.

Nem igen szoktam ugyan házelvezetési ügyekbe beleszólni, de ez alkalommal mégis csak megkérdeztem, kellő tisztelettel, hogy:

— Mond fiam, mi értelme van ennek? Ha az a tolvaj ki tudja nyitni a külső ajtó erős, bonyolult biztosító berendezését és már benn van az előszobában — gondolod, hogy akkor lesz valami különösebb akadálya annak hogy ezekkel a közönséges, gyenge belső zárrakkal is elboldoguljon?

— Nem — mondta a feleségem kissé elgondolkozva. — Akadály nem lesz. De legalább bosszankodik.

Zágon István

Ez parazslás!

lyukas zsákot nem lehet megtölteni, avult lámpát nem lehet árammal győzni. Minden foglalatba áramtakarékos

TUNGSRAM

lámpát!

HIREK

Dolgoztass, hogy dolgozhass!

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata, október hó 30-án reggel 8-tól november hó 6-án reggel 8-ig...

Őszi kép

Hull a levél Es nőnek az árnyak, Ködben a város. Csendes alázat Ül meg az erdőn...

Gy-y

Vasárnapi istentiszteletek a református templomokban. Reformáció emlékünnep. Úrvacsoraszünet...

A Szent Anna utcai főpöbénia-templomban Krisztus Király vasárnapján csendes szentmisék reggel 6, 7, 8, 9 órakor...

Mindenszentek napján a Mária-templomban, Delután 3 órakor rózsafüzér, fél 4-kor körmenet a temetőre...

A három debreceni katolikus plébánián vasárnap, Krisztus Király ünnepe...

Szent István plébánia hírei. Vasárnap délelőtt Halápon 9 órakor, Nagyeszterén pedig 11 órakor lesz szentmise és szentbeszéd.

A gör. kat. templomban: d. e. negyed 8 órakor reggeli istentisztelet, 8 ó. diákmise, 9 ó. katonamise, 10 ó. nagy szentmise...

Az evangélikus templomban: vasárnap délelőtt 11 órakor reformációi ünnepi istentisztelet, igazbirtással...

A REGGELI NAPILAPOK. Így a „Debreceen” is, felsőbb rendelkezés folytán október 31-e után a közbejött Mindenszentek ünnepe miatt november 3-án, szerdán reggel jelennek meg.

A Csokonai színház művészei küldöttségileg keresték fel dr. Kölcsey Sándor polgármestert téli fűtélőszükségletük ügyében. A küldöttség tagjai: Havadi Nagy Ilonka, Márky Géza és Dalmady Géza...

A 81 éves Kiss Ferenc előadása a Protestáns Napokon. Az Országos Protestáns Napok keretében november másodikán félhatárkor a budapesti teológia diszertációjában (Ráday-utca 28) a Szeretetszövetség munkásságáról előadást tartott dr. Kiss Ferenc, a szövetség ügyvezető igazgatója...

A Szent László Kör ma este hatórai kezdettel tartja B. Vattay Margit táncintézetében ezévi ismerkedési estjét, melyre a tagokat ezúton is meghívja a kör.

A Baross Szövetség öszes szakosztálya ma este 6 órai kezdettel szakosztályi ülést tart, melyre a tagok pontos megjelenését kéri.

Pápai rendelkezés a papok november 2-i gyászmiséről. XII. Pius pápa elrendelte, hogy a három gyászmise, amelyet november 2-án minden papnak mondania kell, idén az arevonalakon és otthon elhunyt háborús áldozatoknak szenteljék.

A Horváth Károly temetése. Impozáns nagy részvét mellett temették el pénteken délután Horváth Károly fűszerkereskedőt, az ág. ev. presbiterét.

Az argentinai egyetemeket bezárták. Az ok ismeretlen. Több egyetemi városban a diákság néhány nappal ezelőtt sztrájkba lépett.

A Dóczy-intézet tagozatainak együttes érvnyitő istentisztelete november 2-án délelőtt 10-kor lesz a Kistemplomban.

Új tanfolyam kezdődik november elsején a Simai Magdolna és Sipkovics Béláné Szlezák Mária gyorsíró-, gépiró- és szépiró-kolárában.

A debreceni református Kollégium összes tagozatainak növénydekei folyó évi november hó 2-án, kedden reggel 8 órakor gyűlékezzenek érvnyitő istentiszteletre a Kollégium udvarán.

A Magyar Evangéliumi Munkásszövetség központi helyisége (Hatvan-utca 1 I. 38) október 31-én, vasárnap délután 4 órai kezdettel reformációi ünnepélyt tart.

Lapkorlatozás Franciaországban. Vichy jelentés szerint Franciaországban november 1-től a napilapok hetenként háromszor jelennek meg féloldaltól háromszorig pedig egész oldalnyi terjedelemben.

Az egyetemi református egyházkerület nőszövetsége november 1-én délután 5 órai kezdettel ingyenes szabás-vasrás tanfolyamot indít az egyházkerületi gyűlékezeti teremben.

Súlyos villamoskármból négy sebesülttel. Tegnap délelőtt Budapesten a 93-as kocsis összeköztött egy tehervillamossal. Négy súlyos sérültje van a szerencsétlenségnek.

Kender-utcai kalapácsos gyilkosság ügyét. Tegnap tárgyalta Budapest a 93-as kocsis összeköztött egy tehervillamossal.

Ötven holdat hagyott egyháznak. Nagykőrösön Csete János ottani földbirtokos ötven holdnyi ingatlan adományozott a református egyházközség közszükségleteinek fedezésére.

Százézer pengő értékű szőrmét lopott a „Józsefváros réme”. Két héttel ezelőtt az egyik ismeretlen budapesti szőrmegyáros kereskedő üzletéből ismeretlen tettes százézer pengő értékű szőrmét, fehér perzsát, kanadai nyercet és móku-bundát lopott el.

Halálos autóbussz-szerencsétlenség Franciaországban. Nyolcvanöt éves mélysebbe zuhant egy autóbussz. Tíz ember életét veszítette, három pedig súlyosan megsebesült.

Tragikus módon vetett véget életének Horváth Károly 56 éves győri ny. tanító. A győri horgászok egyesületének telpén követte köve nyakára a Rába vízébe ugrott. Holttestét másnap fogták ki a halászos. Tettét családai okok miatt követte el.

Anyira megtetszett a koffer a cigányasszonynak, hogy ellopta. Mohács Lajosné karcagi cigányasszony lopás büntetésének vádjával állott dr. Tomola Béla törvényszéki egysebíró előtt.

Az egyetemi református Kollégium összes tagozatainak növénydekei folyó évi november hó 2-án, kedden reggel 8 órakor gyűlékezzenek érvnyitő istentiszteletre a Kollégium udvarán.

Vissalopta saját szerelmes leveleit, elítélték közokirathamisítáért. Palánszky Bertalan fővárosi magántisztviselő egy fiatal leánynak házasságot ígért, majd mikor érzelmei változtak, kerekén kijelentette a leánynak, hogy házasságról nem lehet szó.

Megszökött száz munkás egy uradalomból. Az ácsi cukorgyár Mezőlak községben levő uradalomból az összes munkások számszerint százán megszököttek.

Ellopták pénztárcáját a Kísállomásnál. Mikor a vonatra szállt fel Magyaróssy Ferencné balmazújvárosi lakosnak, 180 pengővel, iratokkal és élelmiszerekkel együtt, iratokkal és élelmiszerekkel együtt, iratokkal és élelmiszerekkel együtt.

Paddástolvaj behatolt Szikora Lajosné Széchenyi-utca 27. szám alatti lakásának padlására és onnan 5 kg diót és zsákokat elloptott 80 pengő értékben.

Elaludt a váróteremben, ellopták csomagját. Pozsai Lászlóné érmihályfalvai lakos a debreceni pályaudvar III. osztályú váróteremben várt vonatja érkezésére.

Rosszul lett a pályaudvaron és meghalt. A debreceni pályaudvar III. osztályú váróteremben várakozott a Füzessyarmat felmenő vonatra Buga István 38 éves füzessyarmati lakos, feleségével együtt.

Kicsalta lendő sógora ruháját, a bíróság háromhavi fogságot szabtott. Vítányi Sándor debreceni lakos család büntetével vádoltan állott a debreceni törvényszék előtt.

Elmulatta a bérét és lopással akarta visszaszerezni egy fiatal leány. A hajdúbosszórmenyi rendőrségen feljelentést tett Nagy Zsigmond hajdúbosszórmenyi kerékgyártó ismeretlen tettes ellen, aki éjszaka folyamán lakásának ablakán keresztül beemészelt és a szobában egy hencsereen levő nadrágjának zsebéből ellopta a pénztárcáját.

Gyászroval

Özv. Baresai Kálmáné Bálint Juliánna 75 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap 3 órakor lesz a 2. A) ravatalozó teremből.

Özv. Tóth Istvánné Kovács Juliánna 58 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap 2 órakor lesz a 3-as ravatalozó teremből.

Boda József gazdálkodó temetése szombaton délután 4 órakor lesz a köztemető díszravatalozó teremből.

Bajor József hivatalos repülőhadnagy 27 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz a köztemető díszravatalozó teremből.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon rokonok, jóbarátok és jó ismerősöknek, kik szeretett testvérem és sógoromnak, dr. Cziáky Ferenc ny. hadbíró-ezredesnek a temetésén résztvettek, ravatalára koszorút vagy virágot küldtek...

Köszönetnyilvánítás. Szeretett férjem, édesapám, apósom és nagyapámnak, Horváth Károly fűszerkereskedőnek a temetésén megnyilvánult részvértért, a ravatalára küldött koszorúk és virágokért ezúton mondunk köszönetet.

Köszönetnyilvánítás. Felejtethetlen fiunk, Kerékgyártó László rep. örv. elhunyt alkalmából nyilvánított jóleső részvértért, koszorúért, csokorokért a rokonoknak, ismerősöknek, bajtársaknak ezúton mondunk fájó szívvel köszönetet.

A Magyar Vasúti Fogalmi Részenyitársaság igazgatója és felügyelőbizottsága és fájadalommal jelenti, hogy nagyrabecsült elnöke, nagyméltóságú bessenyei BEÓTHY LÁSZLÓ vasutasos belső titkos tanácsos, nyugalmazott kereskedelemügyi miniszter, a folszohaj tagja stb. stb. folyo hó 28-án eltávozott az élekt sorából.

Az ősi nemes és fennkölt szellem, amely őt vállaltaink vezetőinek kapcsolatokban vezette, mindenkor továbbra is szemünk előtt fog lebegni. Eméket szeretettel és kegyelettel fogjuk megörizni!

Elmulatta a bérét és lopással akarta visszaszerezni egy fiatal leány. A hajdúbosszórmenyi rendőrségen feljelentést tett Nagy Zsigmond hajdúbosszórmenyi kerékgyártó ismeretlen tettes ellen, aki éjszaka folyamán lakásának ablakán keresztül beemészelt és a szobában egy hencsereen levő nadrágjának zsebéből ellopta a pénztárcáját.

Elmulatta a bérét és lopással akarta visszaszerezni egy fiatal leány. A hajdúbosszórmenyi rendőrségen feljelentést tett Nagy Zsigmond hajdúbosszórmenyi kerékgyártó ismeretlen tettes ellen, aki éjszaka folyamán lakásának ablakán keresztül beemészelt és a szobában egy hencsereen levő nadrágjának zsebéből ellopta a pénztárcáját.

Elmulatta a bérét és lopással akarta visszaszerezni egy fiatal leány. A hajdúbosszórmenyi rendőrségen feljelentést tett Nagy Zsigmond hajdúbosszórmenyi kerékgyártó ismeretlen tettes ellen, aki éjszaka folyamán lakásának ablakán keresztül beemészelt és a szobában egy hencsereen levő nadrágjának zsebéből ellopta a pénztárcáját.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Az erdélyrészi Hangya példamutató népnevelési, segítő és kulturális tevékenységét fejt ki

Az erdélyi gazdasági életnek egyik legfontosabb központja és szerve az Erdélyrészi Hangya Szövetkezetek néven közismert szervezet. Minden hangzatos szólam idézgetése nélkül nézzünk bele egyik utóbbi esztendőben elért eredményébe ennek a hatalmassá és áldásossá vált közösségnek. Mert a Hangya bár szövetkezet Erdélyben, üzlet, mégis sokkal több ennél. Kikristályosodása az erdélyi szellemnek, az egymáson minden vonalon és irányban való segíteni akarásnak. Az erdélyrészi Hangya éppen úgy segíti a málnaszedő gyerekeket, mint a gazdák tizezeit, akiknek tojás- és baromfiállományát értékesíti.

Az Erdélyrészi Hangya Szövetkezetek Marosvásárhelyen központot állítottak fel. A második évi közgyűlésen kifejezték azt, hogy a törekvésük, hogy minden falunak legyen szövetkezeti székháza, amelyben kultúrterem, szakkör, leventetőthon, egészségház, értékesítő telep és a falu nyersanyaglehetőségéhez mért ipari feldolgozó üzem legyen. Mindezek a tényezők biztosítják Erdély magyarsága életszínvonalának felemelkedését.

Az erdélyi Hangya „lelki felfogásának” az az alapja, hogy a szövetkezeti kérdés elsősorban nevelési probléma. Nem álltak meg azonban ennél a megállapításnál. hanem „mozgalmi és sajtóosztályukon” keresztül az iskolaszövetkezetek, tanfolyamok, sajtó, film és előadatermek útján mindent elkövettek ezeknek a nevelési feladatoknak megoldására is.

Az eredmény nem maradt el. 1942-ben 17 új szövetkezettel kezdtek meg működésüket és ezekkel együtt a szövetkezetek száma 388-ról 405-re emelkedett. A 17 szövetkezeti központ közel húszmillió pengő értékű árut hozott forgalomba a szövetkezeti fiókok útján, a magánkereskedőknek pedig közel 10 millió pengőnyi árut juttatott, összesen tehát közel 30 millió pengő forgalmat bonyolított le. Az előző évhez képest a forgalom 50 százalékkal emelkedett.

A szociális tevékenységből is kivették részüket, amennyiben 163.965 kiló zöldkeresztes cukrot, 17.823 kiló zöldkeresztes szappant, 850.000 pengőnyi mezőgazdasági munkásrubát, 1.267.275 pengő értékű népruházati textilárut, 9843 pár gazdasági munkásdöböl osztottak ki. Élénk részt vettek a közlemezési feladatok megoldásában is.

A jobb értékesítés megszervezése terén sokat köszönhetnek az erdélyi magyarok a Hangyának, amely elsősorban azoknak a cikkeknek eladását szervezte meg, amelyek sorsa addig elhanyagolt volt. Így például az erdei gyümölcs-, gabona-, zöldség-, tollértékesítés terén, de nem kisebb lendülettel a vadontermő gyümölcsök, háziipari cikkek jobb értékesítését is megteremtették. Ezekben az üzletágakban az erdélyrészi Hangya nemcsak semmit nem keresett, ellenkezőleg a nevelési munka évekig jelentős ráfizetést igényelt, de ezzel nagyon sokat segítenek a szegény erdélyi családok és ez éppen elég ok a Hangyának a munka lendületes végzésére. Tanfolyamokat rendez, melyeken gyógynövénybevételeket, háziipari munkavezetőket képez, de sokat áldoz azért is, hogy a „faragókörökben” tömörült székely gyermekeket hivatásos iparművész útján tovább képeztesse. Gondoskodtak a szalma- és gyékényfonó bokrok szervezéséről is.

Egyévi munkájuk statisztikai adatai mindennél meggyőzőbben beszélnek: egy év alatt vásároltak 3.193.480 tojást 634.656 pengő értékben, 307.000 kiló zöldséget, 1.686.035 kg. vadontermő gyümölcsöt másfélmillió pengőért, 83.000

kg. gyógynövényt, 180.000 kg. almát, tollat, gyapjút, élőállatokat, stb. vásároltak, fakarmányárpát, tengerit, zabot adtak a hízáló tagoknak és ezekre összesen 8.240.916 pengőt adtak ki. Az állatértékesítést az Erdélyi Gazdák Állatértékesítő Szövetkezete végzi. Most is nagyon értékes a munkájuk, előrenéznek, mert tudják, hogy a háború után csak jól megszervezett és a maga érdekeit előtérbe nem toló értékesítéssel lehet Erdély népét arra a gazdasági színvonalra emelni, amely okvetlenül megilleti.

A frissen nem szállítható gyümölcsöket, stb. konzerválják, vagy hűtőházban tárolják, másrészt igényeknek a szövetkezeti fiókok részére olcsó és jöminőségű gazdasági és háztartási árukat előállítani. Ecettől círokseprűig különféle cikkeket 2.110.602 pengő értékben állítottak elő egy év alatt. Jellemző, hogy van gépkocsijavító és lakatosüzemük, ládagyárak, konzervgyárak és hordóüzemük.

A múlt évben közel 29 millió pengős fogyasztási, 8 millió pengős értékesítési és 2 millió pengős termelési forgalmat ért el. Az összeforgalom 26 százalékkal emelkedett.

A megszálás ideje alatt ez a szövetkezeti hálózat az erdélyi magyarság összetartó erejét képviselte. A szövetkezeti eszme terjesztése érdekében sokoldalú és hatásos propaganda tevékenységet fejtettek ki. Korszerű és igen jellemző az erdélyrészi Hangyának az a gesztusa, mellyel a kereskedelemben elharapózó udvariasság elleni küzdelem jegyében „udvarias kiszolgálási versenyt” rendeztek. Ennek során a vásárló közönség 12.000 szavazatot adott le és a legudvariasabb kiszolgálót jutalomban részesítették.

Külön cikket érdemelnek az iskolaszövetkezetek, melyeket még a román időkben szerveztek meg. A múlt év végén 178 népiskolá-

ban, 32 középiskolában és 1 főiskolában működtek iskolaszövetkezetek, melyeknek közel 10.000 kerekén 11.000, befizettek majd 13.000 pengő üzletrésztökét, lebonnyolítottak összesen 154.000 pengő forgalmat, mintegy 26.000 pengő értékű áruval rendelkeztek a tanév végén. Az iskolaszövetkezetek tiszta feleslegéből kiegészítették az iskolai felszereléseket, könyvtárgyarapítást, tanulók jutalmazását, hadiségegyeztet, stb. végeztek a diákok. Külön iskolaszövetkezeti közlönyük volt, mely 1500 példányban jelent meg.

Természetesen az erdélyrészi Hangya komoly összegeket adott jóléti célokra, a zilahi ref. kollégiumnál, a kolozsvári kat. gimnáziumnál, az unitárius kollégiumnál, a csikseredei kat. gimnáziumnál, a székelyudvarhelyi ref. gimnáziumnál, a székelykeresztúri unitárius kollégiumnál 5-5000 pengős alapítványt létesítettek az erdélyi magyar földműves gyermekek tanítási költségeire. Tanoncotthonokat, iskolán kívüli népoktatást támogattak, a kolozsvári egyetemen szövetkezeti tanácsok felállítására 20.000 pengőt, a sepsiszentgyörgyi Mikó kollégiumnál kereskedelmi szak- és szövetkezeti oktatás bevezetésére 20.000 pengőt folyósítottak.

Még egyházy érdekes adatot, melyek az erdélyi Hangya szellemét tükrözik. Az elmúlt évben a szövetkezet elnökeinek foglalkozásairól megoszlása ez volt: lelkész 124, tanító 42, földműves 170, egyéb 33. Magának a szövetkezeti fiókok ügyvezetőinek foglalkozása: lelkész 116, tanító 93, földműves 123, egyéb 37. A könyvelő közül lelkész 87, tanító 117, földműves 119, egyéb 46. Pénztárnokok: lelkész 4, tanító 22, földműves 303, egyéb 40.

Ezekből az adatokból világosan láthatja mindenki, hogy Erdély egész társadalmának jelentős tényezője az erdélyrészi Hangya, amelynek szociális, kulturális, valóban egymást segítő tevékenysége mellett legkevesebb energia-pazarlás sem tapasztalható abból a célból, hogy nagy hasznot hozzon létre.

A kisiparosok által megkezdett munkánál érvényesíthető áremelések

Az Ipartestületek Országos Központja feliratot intézett a közlemezési minisztérium archíválához, állapítsa meg, hogy a kisiparosok által megkezdett munkánál milyen áremelések érvényesíthetők. A kérdésre vonatkozólag a 45.096/1943. XIII. sz. alatti a következő rendelkezést adták ki:

A kisiparosok által előre megállapított áron vállalt magánrendeléseknél a folyó év július hó 31-én életbeléptetett munkabéremelések, valamint az azokkal kapcsolatos anyagáremelések folytán akár hatóságilag megállapított, akár 51.071-1942. K. M. és 91.961-1942. K. M. számú leirato alapján az iparosok által kiszámított magasabb árak (munkavállalási díjak) a felek kölcsönös megegyezése alapján a kapott előlegre való tekintet nélkül érvényesíthetők.

Külön megrendelésre készült olyan termékeknél (munkánál),

A munkások kérése, a természetbeniért végzett munka kérdése a villanszerelők szakosztálya előtt

Mayer Emil memők elnöklésével a villanszerelők-szakosztálya ülést tartott, melyen több fontos kérdést tárgyaltak meg.

A jövőben szigorúan veszik a munkabérek betartását, a munkakészséget büntetik, még inter-nálást is kiltatásba helyeznek. A miniszter kijelentette, hogy mindennek rögzít az árat. Az egyik mestert feljelentették, mert árdrágítást követett el. Havi 30 méter huzalt kapnak a mesterek, ez nem elég, így drágábban kénytelenek venni az anyagot.

A segédnek nem hajlandók dolgozni a megszabott munkabérről.

2 pengő órabért kérek. Az orvoslás módja az, hogy egyforma lehetőségünk legyen a kincstári vállalkozásokkal, legfeljebb 10 százalék lehessen a különbség. A jobb munkásnak adnassunk nagyobb fizetést. Úljünk le a munkásokkal és egyeztünk meg magasabb órabérről, ami arra bírja őket, hogy ne hagyják el régi munkahelyüket. A miniszter az egyezség alapján létrejött munkabérek jövahagyja.

A másik kérdés az, hogy munkát végeznek természetbeniért. A szerelőiparban auvar nincs. —

Amit lehet szerezni, azt persze természetbeniért fogadják be.

Mindenki vigyázzon, hogy a törvényes kereteket át ne lépje. Kovács Lajos azt ajánlotta, a szakosztály szabja meg a munkanemek árát és az órabérekét, ezeket jóváhagyatják s így nem lesz senki kitéve a kellemetlenségnek.

Pollák Ignác szintén az ármegszabás lehetőségeiről szólt.

Az engedélyezett 10 százalék haszon, amit az anyaghoz hozzászámíthatunk, nem elég a megélhetésünkre. A szakosztály állapítsa meg az árakat. Egy szűkebb bizottság állapítsa meg, hogyan lehet ezt az új utat járni.

Mayer Emil elnök: Válasszunk három urat, aki dolgozzon ki tervet az árak megállapítására. Ezt majd tájékoztató irányárként felterjesztjük.

A szakosztály kiküldte Fazekas, Cseh, Pollák, Schütz szerelőmestereket a választott bizottságba, Kovács Lajos elnöklésével. A kész tervet Mayer Emil szakosztályi elnök elé terjesztik, s utána a plénumban megvitadják a végleges javaslatot, melyet felterjesztenek.

DEBRECZEN 7. OLDAL 1943. X. 30.

Keveselték a vasanyagot, amit kiutalásra kapnak. Horganyozott vashúzal nincs és nem is lehet számítani rá. Megalakították a vaselosztó bizottságot is.

A szakosztály ezután műhelyellenőrzési és más folyóügyeket tárgyalt.

Meghívó

Debrecen és Vidéke Acsmesterek Anyagszerző és Ertekesítő Szövetkezetének 1943 november hó 5-én délután 5 órakor Simonffy u. 1. sz. alatti az Ipartestület II. számú termében tartai teljesítendő közgyűlésére. Tárgysorozat: 1. Az alapszabály 15. §-a (2) bekezdésének megváltoztatása. 2. Az alapszabály 42. §-a megváltoztatása. 3. A tagok által teljesítendő szolgálatért járó fizetés megállapítása. Szendrői Sándor sk. Rácz Lajos sk. Nagy János sk. igazgatósági tagok.

SPORT

Uj összeállításban, győzelmi reményekkel néz a DVSC a Gamán mérkőzés elé

A DVSC tegnap tartotta utolsó eronléti edzést a Gamán mérkőzés előtt. A csapat minden tagja rendben van és általában a vélemény, hogy ha kijön a forma, amit a Csepel és a NAC ellen játszott a DVSC, mindkét pontot megszerezhetik Debrecenben a Gammától. A mérkőzés sorsa attól függ, hogy a DVSC támadó sora hogyan tud megbirkózni a Gamán Tóth György, Hires, Kónya betonvédelmével. A Gamán több játékos sérült, de ezek a sérül-

sek valószínűleg rendbejönnek vasárnapra és így a görögök sok teljes csapattal: Tóth, Hires, sok teljes csapattal játszanak Debrecenben.

A mérkőzés háromnegyed 3 órai közönség kerül lejárásra a Diószegi-úti sporttelepen. — Előzőleg háromnegyed 1 órai kezdettel a DVC II—Nagyvárad MAV NB III. rangadót játszik le.

Ma és holnap lesz a kerületi egyéni és válogató tornászverseny

A DTE rendezésében ma délután fél öt órai és vasárnap délelőtt tíz órai kezdettel tartják meg MOTESZ keleti kerületének ezévi középkorú férfi és női egyéni tornászajnoki versenyt.

A versenyen, melyet a DTE Magoss György-terti újjáalakított torancsarnokában rendeznek meg, a kerület legjobbjai indulnak. Érdekessége ennek a tornászviadalnak, hogy azon a férfi és női tornászok felváltva versenyeznek. A vasárnapi verseny egyben válogató verseny is a Budapest—Debrecen városok közötti és a Budapest—Vidék női tornászviadalra.

A mai versenyen az előirt gyakorlatokat mutatják be a versenyzők s lényegében véve a viadal és a verseny elsőségének kérdése a vasárnap délelőtti versenyen dől el, mert ekkor mutatják be élgárdáink legjobbjai a szabadon választott gyakorlatokat.

A kerületi férfi bajnóság esélyese Tóth Lajos a DTE versenyzője, de a küzdelemben beleszólhat Mogyoróssy, Hajdú, Veres, Szabó, Balla és Papp is. A válogató versenyen a férfiaknál még Balla Béla is indul. A hölgyek mezonyében Galaczy Katalin — a titkos esélyesnek — Kiss Mária és Tóth Magdában két erős ellenfele van. Oláh Katalin kevés edzési lehetősége miatt csak a válogató versenyben indul. Lőrinczy Sári és Kiss Anna is a kerületi bajnokság esélyesei közé tartozik.

A mai verseny fél öt órakor, míg a vasárnapi délelőtt tíz órakor kezdődik a DTE Magoss György-ter 9. szám alatti torancsarnokában.

November 7-én egy NB. I. csapat ellen játszik a DVSC Debrecenben barátságos mérkőzést. A debreceni vasutasok előrehaladott tárgyalásokat folytatnak egy neves budapesti és egy neves vidéki NB. I. csapattal. — Így a debreceni közönségnek alkalma lesz a Gamán mérkőzés után egy jó mérkőzésben gyönyörködni.

November 10-én a DVSC vegyescsapata játszik Ungvárról az SK Rusj ellen. Ekkor lesz öt éve, hogy a Felvidék visszakerült az anyaországhoz s ennek az emlékeztetére barátságos mérkőzést játszik a DVSC Ungvárról.

A debreceni Közép vasárnap a Szolnok ellen jól mutatkozott be csak az volt a baj, hogy a közönség nem kapcsolódott bele a harsány buzdításba, pedig a DVSC az ETO és a Csepel ellen a közönség által nyerte meg a mérkőzést. A közönség allandó biztatása szívet és lelket ont a pályán küzdő játékosba s ez bizony sokszor döntő a mérkőzés eredményére vonatkozóan. Reméljük, hogy a vasárnapi DVSC—Gamán mérkőzésen a debreceni Közép harsány biztatására a közönség is hozzáfog a Hájrá DVSC-kiáltáshoz s a győzelembe kergeti majd kedvenc csapatát.

A DEAC labdarúgócsapata a közeljövőben Szolnyán fog vendégszerelni. Az egyetemisták csapatát a jövő héten jelölik ki.

A D. Villanygyár csapata november 7-én Máramaroszigeten játszik barátságos mérkőzést az MSE ellen.

A Gamán csapata valószínűleg a közeljövő csapattal áll ki Debrecenben: Tóth — Hires, Tamás — Horváth K., Szabó, Siklósi — Kincses, Tóth L., Mike, Liskai, Patkó. A Gamán mar ma délbe Debrecenbe érkezik.

A szamosi vidéki csoportba vasárnap a következő csapatok mérkőzéseket játszik le: DVSC II—Nagyvárad MAV, Nagykerolyi AC—Villanygyár, Szatmárnémeti SE—Józsereneszt, Petrozsény—Nagyvárad Török, Szatmárnémeti VSE—Szatmárnémeti Török, Erdőhályfalvai LE—P MAV.

Erdekes sporthírek. Finta el len legyelműt indít a szövetség. — Svájc—magyar visszavágó kézilabdamerkőzés lesz a közeljövőben a magyar fővárosban. — Mészáros, a letiltott Kispesti játékos az egyesbíró felmentette. — December első felében kezdődnek a kerékpárosok téli idénye a Sportcsarnokban. Lázár jobbszélsőt játszik a Ferencváros csapatában. — A Gamán nem óv a BSZKRT ellen.

Kijelölték azokat a magyar játékosokat, akik nemzetközi mérkőzéseket vezethetnek. A névsor a következők: Harangzó, Kékési, Kiss M. Ernő és Székely Árpád. Az utóbbi Miskolcra való míg a többi mind pesti. Igazán nem méltánylandó körülmény ez a vidékkel szemben, annál is inkább, mert több vidéki kitűnő játékos kiharadt ebből a névsorból, így: Thomas dr. (Debrecen), Boros (Békéscsaba)

